

Snellen van Vollenhoven.

C.B. Voet. SB.122
Nederlandse
Entomologische Vereniging

108 Sorten

[illegible]

Verklaaring der Tytelprent

hier rust het Afbeeltsel, leegen en op een tyd verdurende Arduiin steene pilaar, ten blyke dat syne konste werken, in dit boek rustende, een lange agtereental van Jaaren verduren sullen en als een lamp daar onder verbeelt inde oogen der natuur en Konst beminnaren flikkeren sal de vlugge geharsende Schilderkonst, ook hoe vaardig met haar panneel pallet en pinselen heeft haar egter als gerust neerset by het afbeeltsel van haar gunsteling, wyns onvermoeide naspoorlust en alderkonstigste verbeelde dingen haar door een liefde vertoont worden de beminnelyke Ondersoeklust, heeft hier nevens geene boeken van oude lettermannen, maar het beelt der Ryke en milde Natuire in syren ~~eenen~~ eenen Arm, met de passer om alles wisselyk aflestippelen, wysende op het vrindelykste met de andere hand op het afbeeltsel deses,
Op den harden steen sit een starke Jeugd

niet alleen met zyne vleugels maar oo[k]
met de zantlooper zyne onbestendigheit en
kortheit zyner Tyd afbeeldende, maar ook
de gereetschappen der moeilyke besigheede[n]
die ons inden weg staan om in den Tempel
der Onvergetenheit geplaatst te worden

J. C. Weijerman. Levens-beschrijvingen der Nederlandsche Konst-schilders enz: te Dordregt 1769
4.e deel. pag: 111 en vervolgens.

Karel Borchart Voet.

Is geboren te Zwol —— Onder anderen volhart hij nog dagelijks in het voltooijen van een zeker werk, dat hij aan Koning William had toegedacht, bestaande in de afbeeldzels van allerhande Rupsen, Torren, Vlinderjes, Poppen enz: [illegible] en door op toegepaste beschrijving [illegible] welk werk wij wenschen te zien uitkomen tot 's Konstminnaars [illegible]. (*)

(*) Deze loffelijke en beroemde Bloem- en Konstschilder overleed 1745. 't is te hopen dat zijn brave en waardige Zoon, thans beroemd om zijn schilderkundige en Godvruchtige gedachten, na zijn eigen werk over de Torren ook dit zijns Vaders mededeelen zal.

Johan van Gool, de nieuwe Schouwburg der Nederlandsche Konstschilders, enz: 's Gravenhage 1750.
1.ste deel pag: 329 en vervolgens.

Karel Borchart Voet geboren te Zwolle in 't jaar 1670

—— Ondertusschen genoot hij insgelijks de gunst van Koning Willem, op wiens last hij een gansch boek te zamen stelde, met teekeningen van allerhande gekorvene diertjes en hunne tonnetjes, nevens eene gepaste beschrijving hunner wonderbare veranderingen en voortteeling. Deze schepzeltjes had hij met Oost-Indische Inkt zoo kunstig en natuurlijk getekend, dat ze over het papier schijnen te kruipen; bovendien zou hij op 's Konings kosten naar Surinamen gereisd hebben, om al de zeldzaamheden der Natuur die in dat wereld deel te vinden zijn, ten opzigte van Insecten en Plantgewassen op het naauwkeurigste af te teekenen, nevens eene beschrijving van derzelver Aart en Eigenschappen, met oogmerk om voor Zyn Majesteit een volledig werk van dien aart op te maken waartoe onze Kunstenaar in alle opzigten de noodige bekwaamheden bezat. Maar met den dood van den wereldberoemden Vorst wierden alle deze groote voornemens verijdelt. ——— hier, besteede hij het overschot van zijnen tijd naarstig en yverig aan zijne kunstoefening, inzonderheid aan het vermeerderen en in orde brengen van het begonnen werk der Nederlandsche Insecten, daar hij tot den jare 1735 telkens nieuwe bijvoegsels en Vergrootingen aanhechte.— Eindelijk dient nog aangeteekend, dat de beroemde Kunstenaar Klaas Verkolje een tijtel met beelden en kindertjes, die het pertret van Voet opheffen en voorts met bijsieraden, toepasselijk op het werk, zeer kunstig en uitvoerig geteekend heeft, voor het gemelde uitmuntend kunstwerk der Insecten; daar onzen Kunstenaar dikwerf veel geld voor geboden is; doch hij heeft nooit kunnen besluiten om het bij zijn leven af te staan. Na zijn dood is het door zijne kinderen verkocht, en berust thans in het Kabinet van den Heer Jan Snelen te Rotterdam, benevens noch eene fraaije verzameling van allerlei uitheemsche bloemen en Plantgewassen, die allen met couleuren overkunstig geteekend zijn

NEDERLANDSCHE

INSECTEN,

Naar 't Leven naauwkeurig geteekend, met derzelver Natuurlijke Couleurren.

En de Beschrijvingen.

door

C. B. VOET.

De Ruige Beer. bij J: Goedaert.

Dese ruige Rups gemeen de Beer genaamt is de hairig-
te die ik het nog heb [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ik heb [illegible] aerrigheit [illegible] afgeteekent
[illegible]
[illegible] door neffens geschildert, hij eet bijna
allerhande groen maar [illegible] gras en der-
gelijke is wel zijn ordinair voetsel, om zijne
[illegible] kan men de [illegible] als
hij kruypt [illegible]
[illegible] en twe [illegible]
[illegible] als hij [illegible] en anders
rolt hij zig in malkander en laat zig vallen
in Junij bespon hij zig met zeer digt wit spin=
zel daer veel van zijn lang hair in bleef
[illegible] huisje
ontdaan had een [illegible] pop dat gelijk de
meesten [illegible] week en [illegible] geleek
of het van kaas gemaakt was, dog in een
uijr of twe herder en donker bruin wierf
[illegible] volgende Julij en in het be-
[illegible] Augustus kwamen [illegible]
[illegible] te voorschijn [illegible]
[illegible] met haare pootjes een rond gaatje uit
spinsel [illegible] een [illegible] Gulde
pop agter [illegible] gelijk ik der neffens
geschildert had.

Het is aanmerkelijk dat men somtijds van dese Rupsen vint
die heel hairloos zijn door een maal vervellen, weer
[illegible] ruijg als de rest zijn.

ziet J: Goedaert zijn 1e deel XVII. [illegible]

[illegible]

Dese Rupse, waar van men de ses scharpe pootjes voor, nog ~~nog~~ de agt stompen inde midden en de twe aen de staart
met sijn kop, [illegible] een fijne hairigheid [illegible] dat ik se een
[illegible] gevoedert heb, onderhield ik met [illegible],
[illegible] en [illegible], tot inde maant september,
doen verspon hy zig met een bruin spinsel, waar in
veel van fijne bruine hairen kleefden, in het
laast dier selver maant; splitten ik een spinsel los
waar in ik een donker glimmend gulde popje vond
benevens het afgestroopte velletje
als dese Rupsen nog jong en klein sijn is haare kleur
ligtgroen [illegible] met swart bruin en
soo voorts gemengt, soo door de lugt, ouderdom, als
door haar vervellen, dat niet alleen de kleur, maar
de menigte der hairen doet veranderen, dog in ha-
re volle wasdom om pop te worden, sijnse meest
van deese afgebeelde gedaente
in het laast van Juni des volgenden jaars kwa-
men uit haare gulde popjes dees schoon kleurde uilt-
jes, sijnde de een veel geelder als de ander en ook
meer en minder met swarte stipjes gesiert, de
wyfjes die in het gemeen de ligtste van kleur
sijn hebben ook de dunste hoorentjes,
Sy leggen ligt groene Eiren, waar door haar
geslagt onderhouden wort.

Siet Joh: Goedaart sijn. XXIII. en Juff Meriaen 2de deel de XV.

Dese soorte van Rúpsen koomt int laast van de soomer úijt haar Eijren te voorschijn eeten=de het jonge lof van appelen peeren prúimen doornen en soovoorts maakende haar inde toppen der takken van haar spin=sel een wooninge die waaterdigt ende be=kwaam tot haare behoudinge voor de on=gemakken des herfst is, stoppende deselve des winters geheel toe sonder dan in vijf of ses maanden weer om voetsel te koomen gelijk haar daaglijks gebrúik in den herfst was, dog of sij dan van de saam getrok=ken bladen haarder wooninge eeten of dat deselve door de winterse koude ver=nielt worden is mij onbekent; dit alleen bevindende dat de bladen, nog langsamer ande steelen in haare nesten verdorren als die daar búiten sijn dog eevenwel worden die meede tot mul ende verteeren teegen het voor=jaar, als dan geeven sij haar met het eerste loof weer ant vreeten, dat dikwil soo lang duirt dat blad, blom, en jonge vrugt verteert sijn, bespinnende haar int laast van maij hier en gúns in brúin spinsel, waar in sij haar huijtje afvringende bruinachtige geele popjens worden, koomende in Júlij en Augúst in witte Uijltjens het brúine Gadjens te voorschijn sijnde Mannetje en Wijfje seer veel verschillende dat al=merkelijk int geele popjen kan gesien worden waar in het mannetjen veel kleinder is, en dik=ker van hoorens, als het wijfjen; wijns dopjen ik geschildert heb, soo als het diertjen daar uijt is gekroopen

de 3erde sijnde
In het begin van Junij kreeg ik dese mooje bonte
Rupsen uijt de toppen der wilge boomen, haar
hairigheit belet dat men de ses scherpe klaautjes
voor, nog de agt stompe pootjes in de midden, en
de twe aen de staart, niet sien kan, hoewel
sij die hebben gelijk veel soort van Rupsen
sij spinden int laatst van Junij met weinig spin-
sel wat bladen te saamen, en ontdeden sig van
haar hairachtige huit, doen wierd een heel swart
glimmend ruwe poppje, met veel schone gele
bosjes hair die in ses bisondere Rien over de
heele ringetjes of staart einde, en hooger tus=
sen de vlengeltjes in vier rien verdeelt waaren
dog niet wel te onderscheiden sijn of men
moet het poppjen, draaijen en keeren konnen
en derhalven met schilderen niet wel afte=
beelden, in de volgende Julij ontdeed het sig
van sijn geele pop schilletje en was een schoon
wit glimmende Uijl wiens glans door mij op
wit papier niet aftebeelden is, ik heb het
mannetje geschildert, denkende het genoeg
om dat het Wijfje hem bina gelijk is, dog
wat grooter van Lijfje en dunder van
hoorntjes.
Siet J: Goedaert sijne III.de Bevinding

Deese Rupsen onthouden sig bijna op alle sort van
boomen maar liefst op Pruimen en Doornen
hij wort alle maal door sijne vervellinge rooder
en schoner op sijn vel, en is inde magt van
Junij en Julij op sijn fraaist, sijnde dan sijne
verander tijt, ende die scheelt vande eerste tot
tot de laaste dikwijl meer als ses weeken
Sig veranderen sullende bespint haar in een
dicht graau dopketje het welke oopen gesneeden
sijnde, leid het popje met eenige dunne draat-
jes als voor het verschuiven soo hier en gins
vast gemaakt, met het afgestroopt Rupsen
velletjen aant staart ende
Inde maant van augustus en daar omtrent
kwamen uit genoemde gulde popjes heel schoon
witte Uiltjes met een oranje geel dik gatjen
ande wijfjens, en ande mannetjes wat dun-
der, dog met breeder en dikken Hoorentjes

de Nat Neus. bij Goedaert, dog meer de Ringrups.

Dese Rúpse int gemeen de Ring Rúpse genoemt om
dat het wijfjen sijne Eiren Rings wyse om de
takken der Boomen seer vast weet te kleven.
is sijn voetsel bijna alderhande bladen van boo=
men maar bijsonder van appelen en prúimen
sijnde nu verscheiden vervellingen inde maant
Júnij, op de tijt sijner veranderinge, gewoon
sig in een saam gerolt blad, of aan een
heininge of ander oút hoút te bespinnen
met seer veel spinsel, in het welke los ge=
splitst sijnde geelagtig stof sit, dat soo't met
besweete vingers op den hals of aangesigt of
daar't vel dún is gevreven wort, anstons gro=
te jeúkte en púisten veroorsaaken sal

Ik heb twe en ook drie Tonnetjes of liever gúl=
den popjes, in een spinsel gevonden dat ik
nooit in anderen gesien heb

In het laaste van Júlij kreeg ik de Uijltjes
hier neven afgebeelt daar uijt, waar in ik
veel veranderingen in kleúren, en groote,
bevonden hebbe, hoewel ik het inde Rúpsen
niet merken en kon, Edog hoe veel sij verschil=
len kan men evenwel maklijk sien datse
tot een behooren en de mannetjes sijn
kennelik an haare dikker hoorentjes en
dúnner agter lijfjens

Inde Tonnetjes die van búiten dor en verkeert waa=
ren opgebrooken sijnde, vond ik een witagtig
popje dat seer bescheidentlik alle deelen vande
neeven geschilderde Uijl vertoonden het veran=
derden van sijn wit met swerte plakken vanden
rúg beginnende tot het heel swert wiert en de
pooten oranjen, doen vrong het een seer dún vlies=
jen af en ontvouden wonderlik sijne Vleúgels

siet. weegen de Rúps en Uijl J: Goedaert sijn x. beringing

Op het Wilgen Loof [illegible]
fel. hy is van [illegible]
[illegible] of Knopjes [illegible]
nen voor, agt stompe voeten midden en twe ande
[illegible]
[illegible] spinsel en [illegible]
[illegible] een ligtbruin Guldenpopje,;
en in het laast [illegible] volgende Augustus, kwam
uyt dit Guldepopje [illegible]
[illegible] is.

Desi Rups die een soort van Water Munte at, had ses swarte stipjes voor, agt stompjes midden, en twee aen de staart, alle op de ordinare grijse geplaest sij begon sig den 18en September te spinnen in tussen getrokken bladeren, met seer weinig spinsel, niet waart af te beelden, den 27en dito, vrong sij sig aardig uijt het vel. berstende het selve bij de kop regt over de rug, door drie vier, der eerste inkervingen nimmer over wat schilderen en draijen het seer sagt en week Gulde popje uijt kwam gelijkende sijn van voren heelemaals haar gemaakt te sijn. dit wekker ik niet als wat ongemeens, want de meeste Gulde popjes die ik uijt haar Rupsevel het sien kommen waaren groen of geelagtig wit, en wierden gelijk dit ook, in weinig tijts van die kleur als sij blijven tot het diertje daar uijt komt, edog ook veel doorschijnende kan men de kleuren der vleugels sien, want hoe het langer hoe kenlijker. dit was in een uijtermaaten donker en glimmend bruin en bleef alsoo, tot in het laast der volgende maij, toen kwam er dit grijs bont Uijltje uijt, hebbende geen der schoone kleuren van sijne Jonkheit of Rupsetijt behouden.

de Marvelse.

Deese Rupse hout sig aan geen een spyse maar neemt pruime persike amandel en ander bladen tot sijn voetsel het verwisselen dat een, drie en meer malen geschied, maakt hem moojer, sijnde inde Maant van Septbr op sijn fraaist en dan geeft hij sig tot veranderinge soekende hout of droege bladen waar van hij met sijn spinsel een aardig [illegible] plaatsjen maakt of soo een verblijf plaatsjen opgesneeden sijnde is van binnen glad en effen, waar in het bruin bolle popjen met het afgestroopte Rups velletje [illegible] en netjens legt, en uyt het selve koomen in het laast van Juny en in het begin van July, in het volgende jaar, als hier naevens geschilderde Uijltjens de een wel een beetjen of na den bruinen of na den grauwen van malkanderen verschillende.

Siet goeduert sijn XXII. bevindinge

in veelen Stapperdrangen

Dit Soort van Rupsen onthout sig op Linde Wilgen en meer ander boomen welcke Dese Rups eet, en Door mijn een veer fynen Dikwijl in groote menigte tot begin van September volwassen sijnde de kroop hy inde aarde en verloor al syn schoone kleur; dat hy niet veel fraai van Rupsen gemeen hiele, wordende syn geel vuil groen schynende of de kleuren van syne huit verbleeken wierden bequamelijk het swart door het geel. na 6 of twaalf dagen vrong hy syn huitje af sonder het minste bequameheit te maken en werd een gulde pop en het laast van Juni des volgenden Jaars kwamen der sulke mooje uiltjes uyt voor den dag

Siet J: Goedaert syn. XXXIV.te bevindinge

de voorsienige
Dese Rupse is seer moeylik te beschriven, als ook om te schilderen, syn
maaksel is als de meeste Rupsen daer [illegible] kjes uyt komen, te weeten
met ses scharpe klaautjes voor, agt stompe pootjes inde midden, en van
twe agter, sine hairkleur daar hy soo digt meede beset is, als hy stil is
ligt kastanje bruin en seer glansig, agter en voor meest na een bruin
rossen trekkende, sommige van syne pluisige hairen omme het lijf
ligt grawer, als hy kruipt doen sig deese hairen als in ringen die om
het lijf schinen te gaen van malkander en vertoonen van elf seer swarte
ringen die weederom door syne beweegen als in drien vertoonen kon=
nen, om de meenigte der seer eigen hairs verkeert sig het swart als veel
dunner, alsoo het is een natuir wonder.
de kleinste geschilderde die ik afbeelden, in gedagten dat hy veran-
deren wilde stirf-
het volgende Jaar de groote [illegible] [illegible] in mey en Juny
door, met pruim blaaden gevoet. als doen begon hy sig in een
bruin graeuw bespinsel, daar neffens geschildert. dat ik opsneed
en van binnen asgraeuw en glimmend als sulken bevont, en
hard als een parkament, ende hier in vond ik de rups voor
het afstreepen van syn huitje een ligt-bruine gulde pop, die
indroogende bruiner wierd
in het laast van July daar an volgende kwam dees groote
geel en bruine Uyl daar uyt. om syne seer groote hoorens geloof
ik het een mannetje te sien, dog dewiel ik hem alleen: bleift
het my nog onseker, nalatende een harde huit der gulde pop,
goedaert geloof ik dat hem in syn VII.[de] bevinding afbeeld [illegible] [illegible].
en Juf merriaen in haar 21[te] bevindinge het wijfje
ik heb inde volgende jaeren by ondervinde dat de neven geschilde ligt-
geele en met dunne hoorens uyt die selve soort van Rupsen koomt, en nu Man
en Wyf beide geschildert geschildert syn.
siet. Goedaert syn VII.

a. Pres: curl.
In het lang gras en meest aende kanten van het water onthielden sij dit soort van Rupsen gevoedende van gras tot haar voetsel, als men haar anraakt laaten sij sig te saamen gerolt ten eersten vallen, in Junij en Julij bespinnen sij sig in digt spinsel bijna of het graauw papier was in welke sij sijn huitje afwerpt, dat op het einde na den staart bij malkander geschroven blijft leggen, gelijk de meeste Rupsen doen die goude poppen worden, als sij ontrent een maand in haar bespinsel geweest hebben koomen sij gevleugelt uijt haar spinsel het selve met haare pootjes soo verre los maakende dat sij der door kruijpen konnen, laatende de stukken vant gulde poppen daar binnen, de mannetjes sijn in deesen ook kleinder bruinder en met veel grooter hoorens als de wijffjens, die een dik agterlijf vol groote eiren hebben

Siet J: Goedaert syn XII.de Bevindinge

de geelkop.

Op veelderley Boomen, soo Appelen peeren prui=
men persiken Aprikoosen, Roosen en soo voorts
vint men deese bonte Rupsen, sy syn met
veele gele en swarte hersseltjes gesiert die als
uyt rooje en blawe hasjes koomen dat het won=
derlijk om te sien is. ik heb hem van booven
verbeelt om syne aardigheit soo veel mij doen=
lijk te vertoonen, van onder is hy vuil bruin
van lijf en pooten, hebbende eerst ses scherpe
dan agt stompe en agter nog twe, alle vrij
groot en goet om te loopen en ook om vast
te houden.
in July hielden sy op met eeten en bespon=
nen sig met eenige weinige draaden en ont=
deeden sig van haar Rupse velletje, siende doen
een groen Guldepopje aardig met eenige bos=
jes hairen gesiert.
inde Guldepopjes was het gemakkelijk het on=
derscheit van Mannetjis, en wijfjes te ont=
dekken, soo in het verschil der groote als
inde dikte der hoorentjes, die inde guldepop=
jes tussen de Vleugels en pootjes geplaest syn.
in Augustus koomen haare Uiltjes uit de
Guldepopjes te voorschijn, waar van ik het
Mannetje vliegende verbeelt heb, en het Wijf=
ie dat seer veel in groote en kleur daar
van verscheelt sittende, deese leggen veele
Eyren in een bruine donsige stoffe.
Goedaerd. in syn LXIII bev. meent misschyn het wijfje

In het begin van May vond ik dese Rups op een tak van een
pere Boom soo plat an deselve sittende of hij daar uijt ge-
groeit was ik onderhielt hem met pere blaaden, in het
laast van dieselve Maant ontdeet hij sig van een vel
en was doen schoonder, en wiert daaglik angroejende
groot doen vervelden hij nog ens, en kwam tot dees af-
gebeelde groote, ik schilderden hem regt uijt gestrekt
met het hooft om laag, om dat hij meslijt soo sat en
dat gans stil of hij doot was
In het begin van Julij des volgenden Jaars bespon hij
sig in een hertagtig sijt-spinsel of het parkament was
daar binnen sijn Rups velletje afdoende was het een
swert glimment Gulde popje van ordinaar fatsoen
gelijk die daar de Uijltjes uijt koomen
in welker meninge ik ook niet bedroogen was, want
in het begin der volgende Augùst kwam der dit neven
geschildert schoon Uijltje uijt, sijnde een wijfje
dat bleek an veel gladde parelkleurde Eiren die
het voort na sijn Uijtkoomen leide

In Augustus vond ik dees bruin gestreepte Rups
is nu om bruinder met rooder streep, geven soo
dat deese gelijk veel andere ook, somtijts in kleur
verschillen al is het een geslagt. hij at Wilgen
loof, sijne ses scherpe pootjes voor nog de agt
stompe inde Midden, benevens de twe an het ag-
terlijf, kost men niet sien als hij kroop, hoewel
hij deselve bij uijtnementheit tot loopen gebruiken
konde; in het laast van Augustus maakten
hij een weinig spinsel en vrong daar in sijn
ruig huitje af, sijnde doen een swert glimment
Gulde popje met ses kleine geel agtige stipjes op
elke sijde
De geheele winter indie gedaente stil geleegen
hebben kwam inde volgende Junij dit neeven
afgeschildert Uijltje sijnde soo digt bij het wit
als de Rups bij het swert was; brengende alderhande
kleuren inde Rups alderhande kleuren inde Uijltjes
voort. nade gewisse Order des Scheppers.
De mannetjes en Wijfjes sijn inde dikke hoorentjes niet
allien onderscheiden maar ook dat de mannetjes de
swerte stipjes of vlakjes niet op het geel agterlijf
hebben gelijk dit afgeschildert Wijfje

In het begin van Octobr vond ik onder de linden Boomen deese Rupsen na mijn vermoeden met de menigte der vallende bladen uijt de toppen mede neergestroomen, sij besponnen sig in weijnig daagen in veel en sagt ligt kanneel kleurt-spinsel, het welke met haar haijr doormengt wiert dewiele het lijve dan gans los wordende in het spinsel vast bleeft, in welke spinsel haar huitjen uijtwoelende sij in bruine gele popjes veranderen, die der wijfjens wat dikker als die der mannetjes dog al omtrent al van een kleur hebbende aardiglijk een bosje haijr op het hooft en voorts veel rouwer dennig verspreit; in Maij des volgenden Jaars kwamen uijt de dunste gele popjens wat kleinder bruinder en veel dikker gehoornde Uijltjens, als uijt de dikken uijt welke de Wijfjens hier neevens afgeschildert kwamen die den tweeden dag al eiren leiden.
een van dit soort lig nog niet wel besponnen hebbende verloor sijn kleur, stierf, en scheen te verrotten, maar omtrent Januari kwamen uijt sijne huijt sijn maaden, die binnen drie uren in bruine tonnetjes verkeeren en inde volgende maij kwamen der vliegen uijt die in het tonnetje nog een binnen vliesje en witagtige vogt laaten, barstende eerst met het hoofje, uijt geraagte tonnetje, datse als een bleasbalk groot en klein op doen swellen ende sig soo uijtrinnen blijvende dan voorts het hoofje en lijf in sijne gedaante ende de vleugelen uijtgespannen en mede kort en dat alle binnen twee uren.
Siet J: Goedaart derde deel bij letter S: doog geeft het geen Naam.

Dese Rupsen heb ik op Appelen linden en ook op
willegen en meer andere bl. Boomen gevonden
in deselve is op den tijt van haare verandering
nog veel onderscheijt inde groote soo dat men
bijna daar uijt soude weeten welke manetjes en
welke wijfjens sijn, want uijt de kleinen
koomen de manetjes en uijt de grooten de Wijf=
jes
in het laast van Julij begeven sij sig tot ver-
andering, met haar spinsel en pluimige hair=
dat dan schijnt los te worden en ligt int slimig
spinsel kleeft, sig een bekwaame plaats kiej-
dende, waar in haar huijtien afvringen gul-
den popjens worden, die seer kennelik mannetje
en wijfje onderscheiden sijnde laast genoemde om
het agterlijfje dat reets int vlees vant gulde popje
al vol Eijeren sit veel dikker swaarder en bruin-
der maar uijt haare gulde popjens koomende
dat int gemeen in het begin van Augustus daar
an volge is gelijken de wijfjes seer slegte diert-
jens die pas voort konnen kruipen, maar de
mannetjes met schoone brune vleugeltjes met
witte vlakjes konnen sig ook met vliegen
voorthelpen ende ligt snel genoeg doorsnor-
ren gelijk ander uijltjens.
ook heb ik dees Rups int laast van September sig sien bespinnen
die in de volgende october nog uijltjes waaren.

de Wonderlijke
Dit Schoon Rupsje vond ik op de pereboomen na een-
nige dagen [illegible] oppen en ontdeet het sigh[?]
van syn buytenste huytjen wordende een gulden
popjen in het laast van July, ende in het be=
gin van augustij kwam het neevens geschil-
derde diertje met syn dikke ayeren[?], synde
het wijfjen, dewiele het vliesje van de buik
[illegible] was dat men de eyeren door het selve sien[?]
[illegible] het ook een dag of vier daar naar
in grooten getalle beide, synde wit en klein
Het mannetjen kwam om die tijt als het
wijfjen uit syn spinsel [illegible] dag. Doe doen
ik gedagte spinsel los plukten, vont ik het
schilletjen seer veel kleinder daar het Man=
netjen in geseeten had als dat van het wijf=
jen, hier neevens oopen geschildert; ende
inde Rupsen had ik geen merkelijke
onderscheijt inde groote gesien.
[illegible] in 29 en 30. [illegible]

Dese Rüpsjens hebb int midden van maij op de Linde
en Appel Boomen gevonden sijnde een meedesoort
der geene die men wel lant meeters noemt; om dat
sij inde midden geen pooten hebbende, in haar
voortkruipen haare vier stompe pooten door
de opbuiginge van haar lijf, tegen de ses
scharpe voorpootjes selten; als of sij telkens die
trissen sijnde met haare lengte maaten, het een
Rüpsje was nog wel wat donkerder groen als het
ander; en derhalven de drie riën witagtige
vlakken die op elke sijde sijn inde eene meer
kennelijk als inde ander de weinige en dun-
ne haiërtjens die hier en gins op het lijf sitten
als ook de neegen bruine tippeltjes, die op de
eerste vierde, vijfde, sesde, sevende, agtde negende
tiende en elfde inkervinge, an elke sijde waa-
ren kost ik sonder vergrootglas niet sien.
int eerst van Junij besponnen sij sig, onder de
aarde, met binnen wit en digt spinsel, naar
eenige daagen haar huitje afsijnde vertoonden
een bruin gulde popjen, inde volgende septbe
kwamen haare wijfjens uijt dit spinsel te voor-
schijn, die vol groene Eiren saaten hebbende
seer kleine vleugeltjes daar sij niet mee vliegen
konden, maar de Mannetjes die om die sel-
ve tijt ook te voorschijn kwamen, hadden klei-
ner Liggamen en ovengroote vleugels ge-
noeg om te vliegen, eenige tijt saamen
geleeft hebbende leiden de wijfjens elk hon-
derden Eijren die eerst als gesegt groen en in
drie daagen oranjen wierden.

De Nacht Uyl.

Dese Rups die ik in haar grootste wasdom geschildert heb
onthield sig by dag inde aarde, daar hy by nagt
uyt komende, verscheijde kruijden eet, synde niet
soo seer als veel anderen juist op eenerley gesteld,
hy heeft onder de drie eerste inkervingen ses scherpe
pootjes of klaauwtjes, de twee volgende syn sonder
onder de seste sevende agtste en negende inkervinge
heeft hy agt stompe pootjes de tiende en elfde
inkervinge weer pooteloos, dog de agterste, weer
met twe stompe poten versien, welke order van
planten der pooten in veel Rupsen is, daar Uijltjes
of Kappellen van koomen,
in syne jonkheit is hy dikwiel van ander kleur
bruijn-groen, en [illegible] kenlijk aen syne lange
swarte slippen, self volwassen synde verscheelt de
een vande ander merkelyk in kleur,
hy kroop in het laast van september inde aerde
en bleef daar sonder de minste verandering te
maaken tot den volgenden april, doen ontdeet
hy sig van syn buijtenste Rupse vel en was een
ligt bruijn gulde poppje, en in het laast van
de volgende Maij kwam uijt de agte Gulde
popje dit afgebeelt Uijltje en in deese [illegible]
wieugels is een veel verschil soo bruijn als bruijnder of geeller.
siet Goedart syne XIV. bevindinge

Dese Rups vond ik op de Malva sijnde groen
met vijf witte streepen hij bespon sig inde
Maant Julij met sant en dorre bladeren
een plaats maakende waar in hij sijn huit
jen afleide sijnde daar uit meede een on-
dinner [illegible] ; inde volgende
Maant September sig van sijn bruin
schilletje of gulde pop ook ontdoende was
het een donkeren gekleurden Uijl met
seer schoonen glans

Lekkerbeetje.

De Wilgen bladen sijn al meest het voetsel van deese
diertjes soo lang sij noch Rups heeten, hoewel ik dickwiel
eenderlij soorte, op verscheiden kruiden en boomen
heb sien Eeten, mijns denkens, dat haar het gerechte
was na datse uyt de Eijertjes kwamen, maar dit
heb ik in deese en meer anderen gesien datse eer stierven
als van gewoon voetsel veranderden
hij hadde voor ses scharpe klaauwtjes, inde midden
agt stompe en nog twe ande staart, om sijne
twe witte streepjes die in het lange over sijn
sijt loopen gelijkt hij wel, int eerst aensien of
hij vierkant was
in het midden van Julij bespon hij sig [illegible]
nige [illegible]
daagen gehangen had, kreeg hij hoe langer hoe
meer de gedaante van een Gulden popje, tot hem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
popje [illegible]
[illegible]
in het midden [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sijn. [illegible] de LXVII. [illegible] van [illegible]

deese Rupsjens vond ik op de Auricula [illegible] soo-
als deese voorgaande, en ook nog donkerder van
heel kleur, en meede de groenen en dewiele sij
eens van tippels en vordere teikeninge waaren
was het makelik te sien dat sij ~~tot~~ een geslagte
behoorden, dat in someigen nog veel moeielijk is
te ontdekken, ten sij men eerst die ~~tot~~ haare
volle perfectie geopserveert heeft, edog ik heb
van de groenen gemerkt dat der meer sterven
als [illegible] worden, en dat de bruinen beeter
tot perfectie koomen, sij sijn niet seer vies in
het eeten, en tusten veelderhande groente als la-
tou en diergelijke, in augúst maakten sij onder
de aarde een langwerpig ovael hoeletjen en
ontdeden sig daar van haar buitenste velletjen
vertoonende een groen gulde popje dat dog in
weinig tijts schoon [illegible] swart wierd, en
inde volgen Junij kwaamen soo wel vande
groene als vande [illegible] en bruin
der, eenderlei Uijltjens, [illegible]
geen onderscheit in.
nog vergat ik booven te seggen dat ik dikwels gesien
heb dat de groene [illegible] eerst
volwassen [illegible] veranderen [illegible]

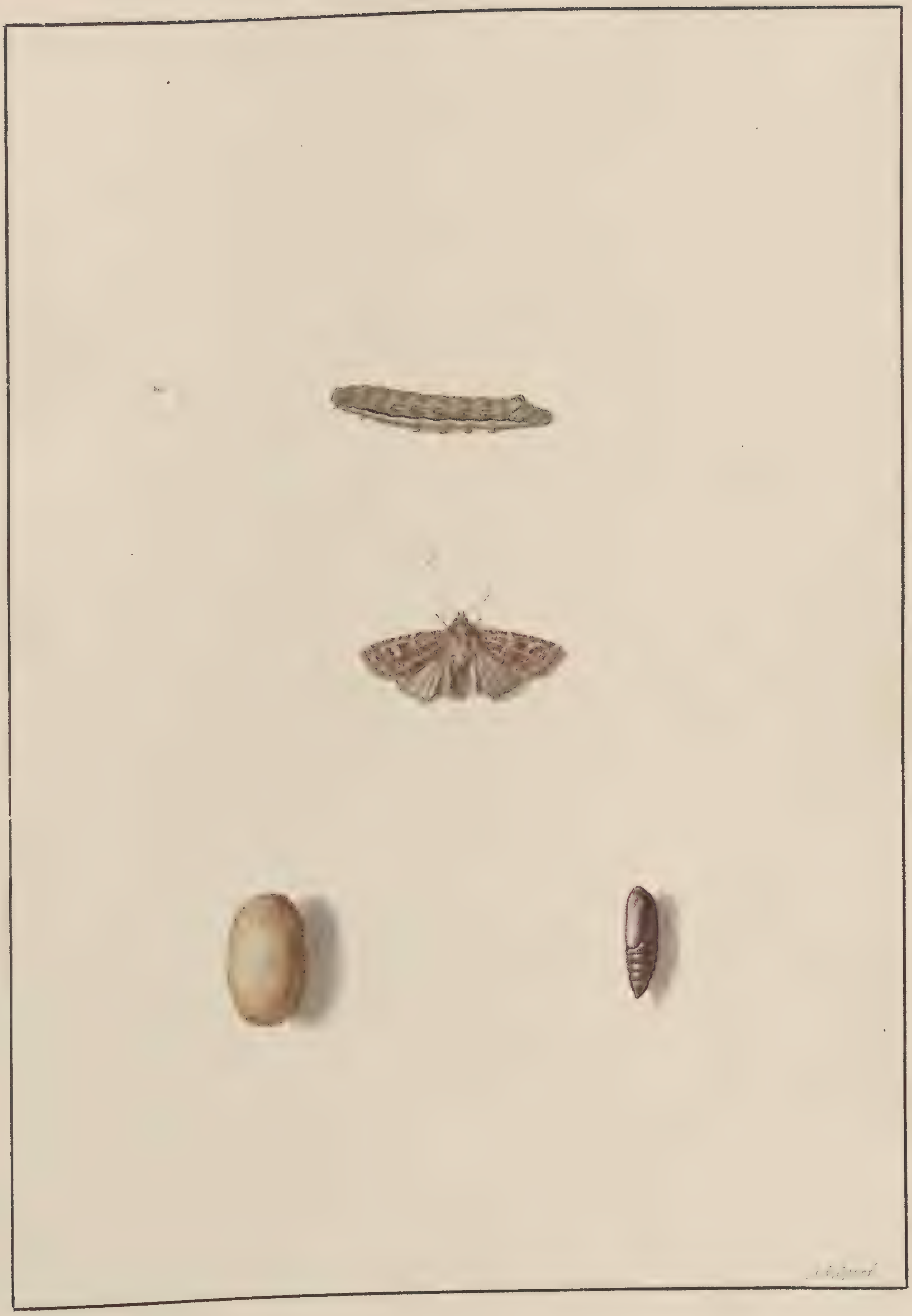

De Brasieljaan.

Dit soort van Rupsen eet bina alderhande groente [illegible] blommen als [illegible] blom-
men en [illegible] waar in sy sig ook wel
by daag verbergen, dog meest onder de aard
[illegible] om haar voedsel te soeken
te [illegible]. Sy verschillen [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tense nog meer, synde eerst schoon groen [illegible]
ven op het lijf, [illegible]
[illegible]
in haar volle wasdom weer anders word
als beide neven geschilderde vertoonen
Sy hebben sig int begin van september on=
der de aarde begeven [illegible]
[illegible] na het
afdoen vant huijtjen, en naderhant vant
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
het [illegible] XXX. [illegible]

C.P.D.Voet

Dese Rupsjes vond ik in den herfst nog heel klein sijn=
de, ik hield se den geheelen winter met ~~met~~ wei=
nig voetsel, maar doen't in Maart en April
kwam aten se wakker Loof van Auricula Ursi.
sijnde in't begin van Maij volwassen, na al voo=
rens verscheiden maalen van sijn velletjen afge-
daen te hebben, het welke ik van meest alde
Rupsen ondervonden heb, die bij mij nog lange
gevoed sijn, en aengegroeit, eerse ~~tot~~ veranderen
kwaamen, schijnende of het buitenste vel of vlies
te onbekwaam is om sig uyt te setten na den
aenwas van het liggaem. int midden van
maij kroop het int sant, en bespon of beplak=
te vant selve om sijn lichaem een rond [illegible]-
jen, om daar in doort afdoen vant huitjen
een Gulde pop te worden, gelijk onder afge-
beelt is, en inde volgende Julij kroop het
uyt sijn schaaltje en was een bruin bont Uil=
jen gelijk ik daar neevens afgeteekent heb, nog
ik heb er verscheiden int wilt gevangen die
schoonder en scherpen van teikening waaren
soo dat gebrek van noodig voetsel en misschien
son en diergelijke de kapellen en uijlen min=
der in kleur en groote doet voorden dag koo=
men, want dat se van een ander geslagt of soort
van Rupsen voortkoomen geloof ik niet om
datse soo weinig scheelen

In het laaste van May vond ik dit Rúpsje ik onderhielt het met Múnte om dat hij dit het liefst at van al wat ik hem gaf, hij was in het eerst ſwerter en met witagtige ſtreepjes op de ſijden, die weer verdweenen eer hij tot deese afgebeelde groote gegroeiden, in het laaste van Junij kroop hij in de grond om ſijn velletjen af te vringen vertoonende doen een ligt bruin Gulde popjen na omtrent vier weeken kwam der dit Uijltjen úijt dat ik met de vleúgelen oopen ver= beelt heb.

Deze Rups at Appel peere en meer andere bla-
den tot in September, en [illegible] maakten hij
van zyn kwiel en Sant een [illegible]
[illegible] in hij een huisje [illegible] vertoonende een or=
dinaer bruin geele popje vertoonden, en in
Juny des volgenden Jaars, kwam daar uijt
dit nevens geschilderde donker geklcúrde uijltje
te voorschijn

Dese Rupse is mede van ses scherpe punten voor
en agt stompe midden versien, benevens een
tot aan de staart. hij eet en is veel op de bla-
den so vande appel als pere boomen, en meer
anderen, sonder of hij int begin van Juni krupt
aande stammen, ook hout; en diergelijke stoffen
waar van hij afbijt, en dat met sijn dunne op-
spinsel, mengende een behuisinge plants maakt
om sijn Rupse velletje afte leggen en vertonen
so dan een ordinaar gulde popjen met dit
onderscheit dat het eenigh blaauwachtige kleur
heeft, als het waas der Druiven, dat in veel an-
dere gulde popjes niet te sien is, int begin der
volgende October, kwam uyt dit huisken bruine
en binnen witte aardige, en digte spinsel, dese
neven geschilderde Uyltjens. de mannetjes van
de wijfiens weinig onderscheiden, en dat het
merkelijkste aande dikker hoorens die de man-
netjes hebben

Dese Rupse at Lattouw by my tot aan't begin van Sept. en doen verborg hy sig, makende van syn wolt dat hy uyt syn mont bragt met weynig of vermalent hout dat hy afbeet en soo samen voegden een verwonderplaats, waar in hy syn huitje afleide, en een bruin Geelic popje vertoonde, gelyk ik het los gepluidt spinseltje met het popje daar in, met het in malkanderen gekrompen en gedroogt Rupse velletje op het midden van het papier vertoon, negen maanden omtrent in dese gedaante gelegen hebbende te weeten tot in Juni des volgenden Jaars doen kwam er dit Uyltjen uyt

van dese Rúpsjes vind men somtijts geelder en schoonder gekleúrden, edog als men der nauw op let kan men ontdekken datse tot een geslagt behooren

Den Kreeft of stinke Bock.

Dese soort van Rupsen onthouden haar veeltyts in de wilgen Boomen knagende deselve door ende weerdoor, gelyk meer andere houtwormen, om sig te voeden, teegen haare verander tyt byten sy sig een openinge die met een door de scheer geheel buiten uyt-koomt; deselve dan met kort gebeeten hout en haar kwiel een halve vingerdreets dikte weer toestoppende makende voorts van gedagte [illegible] hout en vogt, een langwerpig rond [illegible] die van binnen seer effen en glad is hier binnen woelt en vringt hy syn buitenste huitjen af wordende een gulden popjen maar eer dit gebeurt heb ik syn donker root in bleik syen veranderen, deese veranderinge geschiet in May en somtyts wel een maant de een na den anderen, inde volgende July en augustus koomen deese uyltjents te voorschyn neemende byna de helfte van het schilletje of gulde popje tot buiten het gad van de boom mede eer syt soo het gelyckent van haar agterlyf konnen krygen het welke dan door haar krom buigen, makkelyker schynt afgevrongen te konnen worden als sy half uyt de boom en in de oopen lugt syn en tot dat uyt vringen buiten de bast des booms schinen de doornige staggeltjes van groot gebruik te weesen, die om de ringen der gulde pop. gemaakt syn.

Siet Goedaart in syn 33. bevindinge

Dit is gebleven [illegible]
[illegible]
[illegible] September [illegible]
[illegible]
spinnen scheen te willen veranderen, maar het at
soo lang in November als ik groente had, en wierd
nog wel een strobreet langer en na proportie dik=
ker en enigsins minder ros, blijvende soo tot den
volgenden maart doen begon en [illegible] het sig
uit van sijn [illegible] velletje. Dat ik in [illegible]
[illegible]
[illegible] of het [illegible]
[illegible]
[illegible] haare be=
paalde groote te [illegible]
[illegible] niet
en hebben ook den winter door, eer sij van haar
eerste velletje ontdoen, dog dit gebeurt ook meer
[illegible] diertjes die [illegible] vliegen wor=
den als in die [illegible] sijn [illegible]
[illegible] velletje uijt het gulde
popje.

In het laast van Sept:bri vond ik dit Rupsje op de wilgen
boomen, het is met zes scherpe en [illegible] stompe puntjes
versien benevens nog twe agter, het is bequaam in het
verkruijpen en had sig van eenige te saam gevouw-
den blaatjes een ver[illegible] plaats gemaakt op sijn
vierde inkervinge had hij een [illegible] bosseltje, als ook
op de elfde, of een na de laaste en was geheel won-
derlijk met kort en ook lang haiër versien als men
het aan besag. ik onderhield het met gedagte [illegible]
het in october, en daar begon het sig met ligt bruin
spinsel in [illegible] sig van sijn [illegible] velletje [illegible]
[illegible] door een ordinaer gulde poppe het welke
men kennelijk door sijn [illegible] spinsel sien kon
in het begin der volgende Maij kroop het uijt sijn
bruin hoorenagtig velletje, of het geen [illegible] Uiltje [illegible]
[illegible] en was een graauw swart en wit bontagtige
[illegible] een wijfje, want het [illegible] vond ik het
aan een [illegible] gewone [illegible], en om dat ik der
met dikker hoorentjes ook heb, geloof ik dat [illegible]
[illegible] het kennelijke onderscheit daar
[illegible], tusschen het Mannetje en Wijfje, [illegible]
[illegible], edog ik heb er ook gesien die
merkelijk meer na het kanneelkleurd helen.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Deze groen en wit gestreepte en bonte Rups, onthoud hij op de Wilgen Boomen, en met dat loof voede hij sig tot den eersten October, doen kroop hij inde aerde en bespon sig aldaar met weinig spinsel en aerde dat niet afgebeelt waart was, hier sijn verwisselde Rupshuitje afgedaen hebbende wierd het inde volgende somer tot een bruin glimmend Dadel pitje, blijvende also de heele winter tot den volgenden Mey, in welke maant dit nevens af= gebeelde Uijltje voor den dag kwam, dat bij uijt= nementheit groote bosjes haiër als een snuit voor uyt tussen syne oogen heeft, hebbende buiten dat gelijk alle dieren, elk haare verwonderen waardige verwondering.

Deese soorten van Rupsen onthouden zig, onder de blaaderen van Wilgen boomen gebruikende dat tot hunne [illegible] gelijk het ook tot haar voedsel.
In het laatste van Maij vervangt zig in een huisje of in verandert in een bruin guldenpopje waar uyt in het begin van volgende Julij een bruinbont Uyltje te voorschijn komt het welke selden bij daag, maar meest bij nagt vliegt.

Deese Rupsen vond ik by de wortelen van de [illegible]
van waar sy des nagts opkoomende uijt de aarde
aan de genoemde plante de bladeren af eeten
digt an het hert eerst beginnende soo dat een
deser Dieren een plant geheel kan bederven
ik hebse ook selden twe of meer by malkander
gevonden of om datse [illegible] of om datse
[illegible] syn [illegible] en slingerende sig
geweldig als sy sig [illegible] raaken, om dat
ik se van booven geschildert heb kan ik al
haar pooten niet afbeelden die se scherpen
voor syn, en in de midden agt stompen als
mede twe an de staart of agter hoe men het best
noemt. om datse my veel verdriet aandoen
heb ik verscheiden uijt gegraaven en van
stukken getreen en bevonden dat haar huit
merkelik taajer als die van veel andere Rup-
sen is, haar volwassen groote in October
hebbende, schuiven en arbeiden sy haar huit,
af onder de aarde wordende een glansig bruin
gulde popje gelyk ik van vooren verbeelt
heb, om te beter te vertoonen hoe pooten-
hoorens en snuitje, buiten de vleugels nef-
fens malkander gestrekt; onder het bruin
schilletjen sig vertoonen, in dese gestalte
houd het sig onder de aarde tot mey des
volgenden Jaers als dan haar huitje verla-
tende sijnt vlygende bruin bonte uiltjes waar
van de mannetjes wat dikker hoorentjes heb-
ben en voorts wat kleinder als de wyfjes syn

Dit diertje vont ik op de Jenetta of Flos Constantinopolitaen of Lignis Bisantina, ik hebhet regt van booven om ſyne ſchildering afgebeelt en derhalven ſyne ſes klaauwtes voor, agt ſtompe poot=jes inde midden, neffens twe ſtompe ande ſtaart niet konnen vertoonen, hoewel hij die met veel rupsen gemeen heeft, int begin van Juni, kroop hij inde grond, wordende een ordinaar gulde gulde popje soo van kleur als maaksel ge=lijk daar neeven afgebeelt is, ook heb ik vande ſelve ſoort gevonden, die meer als een maant laater op deselve wijse in de grond kroopen sonder bespinsel haar velletje afstroopten en gulde popjes wierden, waar uyt in maij des volgenden Jaars al meede ſulke net geteekende Uyltjes kwaamen,

Dese Rupsen vond ik inde maant Augustus sij
bespannen sig in een bruin spinsel tussen de
dorre blaan en het sant daarin voor blaan
op leiden, nog dit spinsel was geen uitbeelden
waart int laast vande volgende maant sept:
deet ik eenige deeser spinseltjes los en vont het
rupse velletje afgestroopt, een bijna ordinaar
gulde popje met dit onderscheit dat de punten
der vleugelen en snaveltje, veel meer als int
gemeen in andere gulde popjes, onder uijtstaken
over de ronde kringetjes van het onderlijf
in May van het volgende jaar kreeg ik uijt
al mijn gulde popjes maar dit een Vlijtjens
soo dat mij onbekent is wat onderscheit dat
tussen de Mannetjes en Wijfjes van dees soort
van Vlijtjes is, want in sommige is heel groot
en in andere bijna geen onderscheit in het uijt
terlijke ansien.

Dese Rüp kreeg ik in het [illegible] van [illegible], en presenteerde hem veelderleij groente dog hij wilde niet eeten maar kroop in het sand en maakte een [illegible] kolletjen; na veertien dagen deed ik het holletje of spinsel oop van kwiel en sant gemaakt was los en doen leide het Rüpse velletje in malkander geschoven aen het staart einde van een ordinaer bruin gulde popje, waar in het Rüpje verandert was, in het laast vande volgende [illegible] ontdeed hij sig van het bruin schilletje der gulde pop en was een Vlijgtje.

Dit kleine hoog[illegible] Rupsje heeft voor aan drie schoone
[illegible], en [illegible] lijfje te weeten, en twee streepjes van
een witte [illegible] [illegible] of Stengel [illegible]
[illegible] schoone en [illegible] streepjes [illegible], [illegible] het [illegible]
[illegible] en plat [illegible] [illegible] [illegible] dat syn
voetsel is, soo dat men syne pootjes swaarlijk sien-
kan.
in het laast van July bespinnen sy sig in een digt
witachtig spinsel dat meest om syne [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible] heel [illegible] is, [illegible]
een [illegible] [illegible] der plant [illegible] het diertje
met syn koppe [illegible]
In de volgende September [illegible] ik een spinseltje op en
vond het Rupje voor het [illegible] van syn velletje
in een [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible]
[illegible] [illegible] dat het met [illegible] [illegible] [illegible]
als op de [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
In de volgende Juny kwamen uit de [illegible] [illegible]
deze Uiltjes met haare schoone groene [illegible]
te voorschijn.

Deese wonderlijke Rupse is tussen de ordinare en die men Lantmetertjes noemt, hij heeft voor ses klawen, en dan agt stompe voeten, en agter by lyve niet alleen in syne gang maar ook als hij sit, maakt hij gelijk de Lant-metertjes een opstaande bogt; enigsins met de Rups van [illegible] pijlstaart hier in overeenkomende.
hij at bij mij Brandnetelen, tot in het laast van October doen maakten hij een bruinagtig gespin waar in hij sijn huitje afdeet en was een bruin Gulde popje
In het volgende Jaar in't begin van Juny kwam der een bruin bont Uiltje uijt gedagte Gulde popje te voorschijn gelijk daar nevens afgebeelt is.

In het begin van Juny vond ik dit Rupsje in een [illegible]
[illegible] bladje van een Wilgen, [illegible]
[illegible]
[illegible]
met haar wit spinsel te saamen trekken, om haar eene
bekwame verblijfplaats te besorgen
[illegible]
te saamen en bespon sig met seer weinig spinsel van
een schoon witte kleur, wordende hier binnen door het
afstroopen van [illegible] een [illegible] Poppje
[illegible] het Rupsje [illegible]
[illegible] gelijk ik het afgebeeld
heb
In het [illegible]
gelijk [illegible] afgebeeld is [illegible]
[illegible]
[illegible] Rupsjens en
[illegible] gelijk [illegible]
[illegible] een [illegible]
[illegible]

[illegible]
wassen diertjes, soo weervoer het niet deese die in voetsel
in saamen trekken der Blaaden als andersins over een
[illegible]
[illegible]
Aprikoos en pruim blaaden, oyna alderlei soo-
datse met wit spinsel vast tot malkan int rond
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
gekregen hebben,
in Juni [illegible] op van eeten blyvende in een [illegible]
[illegible] getrokken blaatjen om haar velletje [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Dwerenbesteling

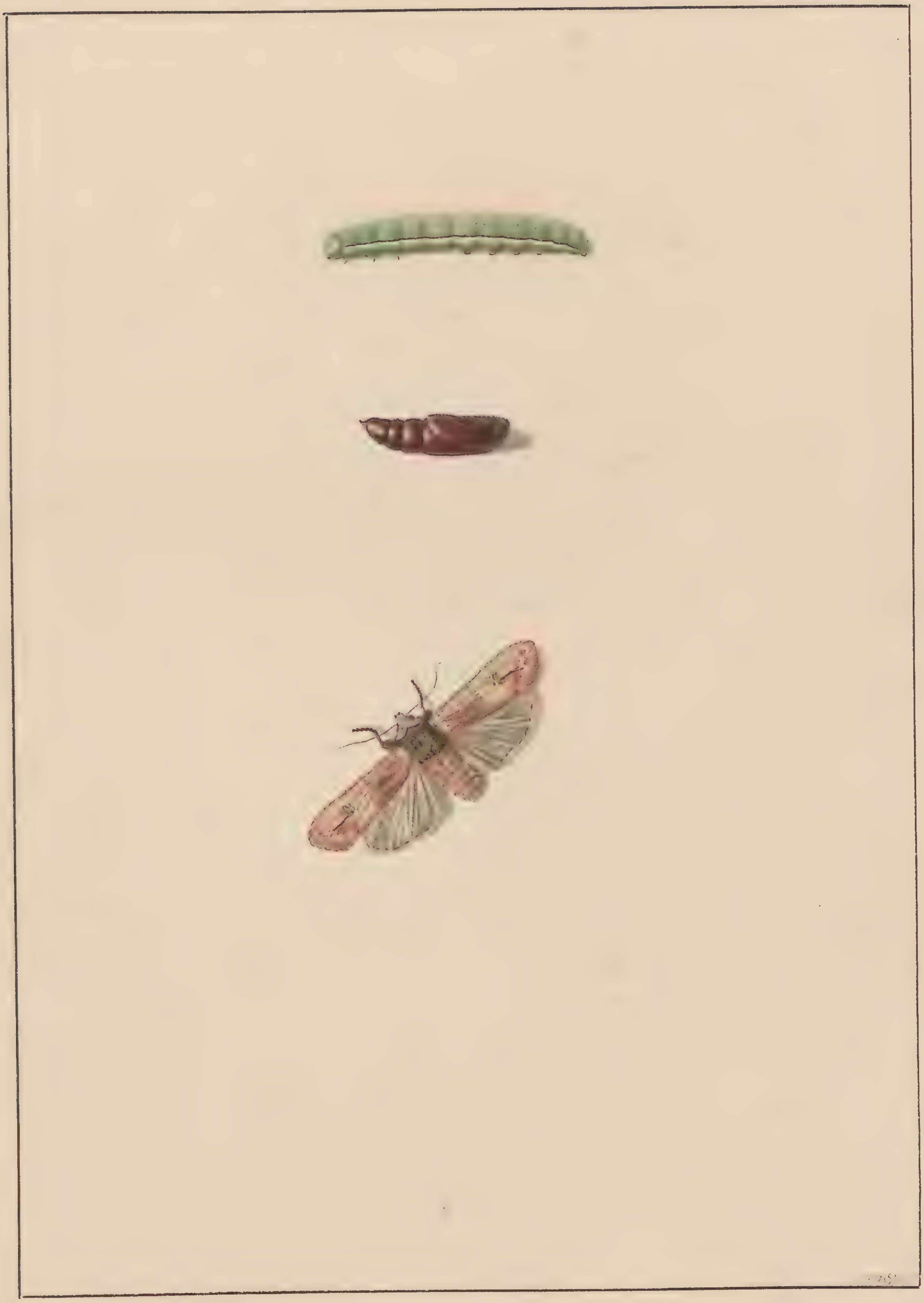
Dit soort van Rupsjes is seer geselschap soet maken-
de met malkander veel lugtig en hol gespin
waar uijt, en in sij de naaste blaaderen alle
eerst op eeten voor dat sij van plaats veran-
deren en haar lelik werk verlaaten, dat in de
eerste aansien wel op spinnewebbe gelijkent
waar door neffens meer andere de primebomen
en heele Haagdooren heggen omde Blooien
ontsiert worden
sij sijn dikwiels en voornaemlik voort na haar
vervellen wel wat vuil agtig wit, dog worden
weeder leelik donker met de swerte stippen eer
dat sij sig tot veranderen begeven dat int
gemeen inde maant Junij geschiet wanneer
int hol gespin elk Rupje voor sig self een
heel digt wit langwerpig bolletje spint in
welke na eenige daagen opgesneeden synde sig
een bont gulde popje vertoont, uijt welke gul-
de popjes inde volgende Julij de uijltjens koomen
wijns boovenste vleugels niet alleen wit met swerte
stipjens sijn, maar sommigen ook staalkleur
het neven geschilderde vliegje heb ik ook uijt
een selfde bespannen Rups gekregen maar
hoe dat dit toegaet is mij nog niet meer als
bij gissinge bekent.
siet Goedaert in XV. bevindinge.

In het begin van Junij vond ik in de holle pypjes van
Riet deze afgebeelde Rupsen zy aten het [illegible] van
binnen uyt beginnende van onder opwaarts na boven
eetende [illegible] agter haar in de holte
als haar veranderTyt in het laaste van Junij ankoomt
dan byten zij ter zyden uyt, een gaatjen waar door
zij uytkruipen en haar dan onder de aarde verber-
gen, alwaar zij haar Rupse velletjen afstroopende een
langwerpig geele popje worden waar uyt den [illegible]
[illegible] Julij en Augustus zulke Uiltjes te voorschijn
komen gelijk daar voor afgebeeld is.

Deze Rups at gemeen gras tot in het laaste van Juni daen kroop hij in de aarde en maakte aldaar een rondagtig holletjen, alwaar hij meer als veertien daagen sat sonder de minste veranderinge. Toen ontdeed hij zig van sijn huidenst kleetje en was geworden een glinsterde popje.
in het laast van de volgende Augustus kwam hij uit dit sijn gulde poppje te voorschijn volkomen [illegible] voortteelinge van sijn geslagt.

Dese Rupse sat teegen een stam van een Wilgen
Boom daar hy heel veel van kleur op gelijkent
soo dat dit soort moeilik te vinden is, hy heeft
als een bugget op de rug dat hem van andere
merkelijk doet verscheelen, als ook dat hy
van onderen plattoren met korter poten als ge=
meen sijnde, sijnen ligt groenen buik, die met
swart roode vlakken als droppen overal sijnde
beleikert, seer digt daar tegen te weeten teegen
de stammen of het geen daar hy op kruipt set
als of hy een stuk was
in het midden van Juni setten hy sig tot
bespinnen, en int laest van die maant, dus
ik sijn sleept haum gemaakt wierde los, en vond
hem van sijn buitenste kuitje ontdaen, dat
neffens hem gevouwen en gekrompen leide hy
vertoonde doen een ordinaer maaksel van een
gulde popje met dit onderscheit dat dit popje
met seer veel blaauw beset was als de druiven
dat ook seer maklijk afgink
in het midden van Julij kwam er dit neeven ge=
schildert Uijltje uijt te voorschijn van veel lief=
hebbers hier in hollant, het Amsterdamse waapen
genoemt

Dese Rups eet Wilgen loof, en dat vrikertig, en, of uit liefde tot het selve, of uyt vrees voor vallen, hout hij sig daar soo vast met sijne stompe pooten aen, dat men hem eer soú aen stukken als los trekken.
ik heb in dese soort van Rupsen ook gemerkt, dat de een vande ander, in koleuren van grawer, blawer, in andersins somtijts wat verscheelen
inde Maant October verloor hij sijn schoon groen en na eenige daagen sonder eeten geleegen hebbende ontdeet hij sig van sijn dikagtig Rupse velletje, sonder het minste spinsel gemaakt te hebben, en vertoonde doen een ordinaar Gulde Popje, soo in Maaksel als in kleur,
gedagte Gulde popje bleef sonder verandering tot Maij des volgenden Jaars, wanneer daar een schone uijl uijt te voorschien kwam te samen met rups en gulde pop afgebeelt.
siet Goedaert sijn 3de deel bij de letter O.

den Olipkant
Dese aardige Rups wiert mij in het eerst van Sept.^br gebrogt
hij sat seer onlustig en wilde niet eeten derhalven schil-
derden ik hem ten eersten af, sijnde doen groen met vier
swert en witte plakjes op het voorlijf, gelijkende wat na
de pauwe staart oogen, maar ik wiert niet weinig
verwondert het in eene nagt swert bont veranderd
vindende houdende nog in sijn [illegible] en groene
afgestroopt huitje nog de Rups selve wat van het
voorige groen over, doen begost hij wijngaert bla-
den te eeten, hij kon de drie eerste insnijdingen
van sijn kop (na agter te tellen) seer lang uijt
rekken en weer bisonder kort intrekken
nog wiert mij in 't laast van Sept.^br dees boven
afgebeelde groen en swerte Rups toegebragt die
met de voorige alles overeenkomen [illegible] be-
halven de kleur, hij wiert nog wat grooter als
ik hier afgebeelt heb en de bruinbonte [illegible] soo groot
als de groen bonte, en doen bespinnen sij sig int
begin van Octo.^br met grof wit spinsel dorre bladen
hout en diergelijke, soo wat bij malkander trekkende
nog gans niet konstenaghtig maar seer onaardig
na een week of drie sogt ik dit tuigje van mal-
kander en vont in elks een gulde popje met
een afgestroopt velletje ook sonder merkelijk onder-
scheit en inde maij des volgenden jaars kwamen
sulke schoone groote uijltjens voorden dag waar
in ik tussen die uijt de groene Rups gekoomen was
nog die der bruin bonte geen onderscheit sien kon
soo dat somtijds merkelijk onderscheit inde Rupsen
is en niet int volwassen dier; en somtijds int vol-
wassen dier, en niet alst nog onvolwassen is en van
ons Rups genaamt wort dog niet soo ver of men
kan soo wel als ande[r] wille, en [sonder] sien dat het kenners
hiel, [illegible] Y.

Dese Rupsen onthouden sig neffens de Linden en Willigen
ook op meer andere boomen, sy begeven sig vandesel-
ve om inde aarde een veranderplaats te soeken
het welke meest in septbr. geschiet, een plaatsjen
ande wortelen der boomen of een holletjen na
syn sin gevonden hebbende legt hy daar in son-
der het minste bespinsel, wel somtyts meer als tyn
of twaalf daagen, eer hy syn huitjen uyt-
gewoelt hebbende in een gulden popjen is ver
andert dat int eerst ligt dog in een dag of
viere bruin is
uyt deselve gulden popjens heb ik het volgen-
de Jaar inde maant may en ook in Juny
de nevengeschilderde Uyltjens gekreegen
indese gelyk in meer andere Diertjens is som-
tyts wel verschillentheit in kleur, gelyk inde
veederen der voogelen, of het haier der dieren
dat, dog niet belet om haar voor dat geslagte
te kennen, soo wel als men door weinig opmer-
kens kan sien dat een swert Lam soo wel on-
der het geslagt der schapen behoort als een Wit
want van dees Rupsen heb ik gehad die sonder
'root ande streepjens waaren, en Uyltjens
synde ook byna sonder dat kanneel kleur alles
veel meer na den groenen treckende

Dese schoone Rupse had een seer scherp bijtend kruit int gemeen Wolfs melk genoemt; om dat int kwetsen van dit Kruit, dit sap wit is, dat der uijt loopt, bij de latinen onder de Tithijmalus gestelt

Dese rupsen klein sijnde hebben meest swerte en geli kleur dat grooter wordende doort vervellen met root vermenght en eindelijk voor sijne verwisselinge tot gulde pop meest soo is als ik hem afgebeelt heb, edog de een merkelijk geelder en rooder als de andere

int laast van September omspon hij sig met heel weinig en graauw spinsel, en ontdeet sig van sijn Rupse vel, sijnde doen een bontagtig Gulden popjen

in Juni des volgenden Jaars kwamen uijt de gedagte gulde popjes dees schoone, der nevens afgebeelde Uijltjes

De Twestaart.

Dese gans bisondere Rùps onthoùt sig op de wilgen Boomen, en eet desselfs Loof, als hij wat onverwagts voelt treckt hij sijn hooft als mede dat deel vant voorlijf waar onder sijne ses scherpe klaaùtjes sijn, neerwaars in, maakende sijnen hoogen Rùg nog bùltiger, staande dan alleen op sijne agt stompe middelpooten inde dat soo vast dat men hem sonder stùkken te trekken kwalik los soù krijgen. hij heeft twe lange staarten die hij niet alleen na sijn welgevallen kan beweegen maar nog ùijt deselve twe schoone beweeglijke pùnten steeken die meede sagt sijn mijns bedenkens hem niet anders als voor sijraet dienende en om den Mens te doen verwonderen over het werk des Scheppers die an dit dier wel minder stoffe maar geen minder aenmerkens waardige wonderheeden gegeven heeft als groote dieren

In het begin van Septr maakten hij met mùl der Wilge Boomen en sijn kwiel een lang rond spinsel, dat digt en seer hart was, en van binnen gans glad waar in hij sijn hùitje afdoende een brùine Gùldespop wiert bina weer van een gemeen fatsoen, als daar de Uijltjes ùijt koomen, konnende sijn hooft, hoorens, vlùgels en soo voorts heel kennelijk sien

In Jùnij des volgenden Jaars kwam dit gewolkt Uijltje daar ùijt te voorschijn dat seer stil sat self doen ik het met een speld vast stak. dit afgebeelde is een wijfje verscheelende met de mannetjes bina alleen inde dikte der hoorentjes

siet Goedaert in sijn 3de deel letter C. ook schijnt LXV. en 37. deselve Rùps noemt hem int twede deel.

Dit Beesjen of Rupsjen, met ses scherpe pootjes an't
voorlijf viere inde Midden en twe ande staart-
maar van kleur als een maade, heb ik inde
winter gevonden, in een kwalik bewaarde West=
Indise voogels veren, hebbende sig van fijne
strontjes en kort gebeeten veederen met sijn spinsel
of kwiel te saamen gemengt, eene veranderplaats
bereit gelijk an het stuk der veeder verbeelt is
hier in wiert hij door het afstroopen van sijn
huijtje een gulden pop, en inden beginne van
de volgende maij, kwam door de veranderplaats
heen het neeven geschilderde uijltje, met bijna
het halve gulde popje of vliesje, schijnende niet
eerder van het gadjen af te willen ten sij het
beesjen sig daar uijt wringt gelijk een slang
uijt sijn bruije huijt, sijnde ook gelijk de slangen
huijt doorschijnende gelijk ik eenigssins afgebeelt heb
ende de beesjes heb ik twe maal geschildert eens soo
als sij sitten en loopen, en eens soo als sij vliegen.

Dese Rupse is op een Kaamer gevonden derhalven
en om meer reden koomt hij mij voor als een hout-
worm of Hout Rups in het Laast van April kreeg
ik hem, [illegible]
[illegible]
agt stompe pooten inde midden ende de twe ande
Staart niet afbeelden kon, hoewel hij die op
[illegible] manier als de meest gemene heeft, edog
[illegible]
[illegible] vel [illegible] vertoont
hij kroop in het Laast van April in het [illegible]
en in [illegible] Maij [illegible] hij sig van sijn
buiten vel ontdaan en was een ligt bruin [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Deze groene Rupsen zijn [illegible] van kleur als ik
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
kander vast te maaken door een menigte van
[illegible]
[illegible]
gen konnen
haare verander tijt is int laast van [illegible]
wanneer zij in haar doorligt wit [illegible]
[illegible] hangen, een klein dün velletje [illegible]
[illegible] en een groene gulde pop worden [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ders als bij avont, vlijgende gesien worden

Dit soort van Rupsjens is al meede, als de meeste
met ses scherpe klaautjens voor en aat stompe
pootjens inde midden versien benevens twee
an de staart of agterlijf, ik vondse inde maant
October op de boom en haar eigen tijt groot
hebbende kropen sij in het sant of aarde daar
sij van haar spinsel een Eiront hollitjen maak-
ten in dewelke sij tot den volgenden maart saten
sonder merkelijke veranderinge als alleen datse
wat kleinder en bleiker wierden, in het laast
vande volgende april brak ik weeder een van
haare spinseltjes los en vont het huitje afgeen
stroopt en het diertje gulde pop so als ik het
daar neevens afgebeelt heb, vier en [illegible]
naar arbeidende met haare pootjens door
gedagte spinseltje heen, hebbende nu haare
volle wasdom ende gedaante behalven het
uijtsteeken of uijtspannen der vleugelen dat
ook in min dan een vierde deel uurs geschiet
was en drie dagen daar naar wanneer
sij voort bekwaam ende genegen om haar
geslagt te vermeeren het mannetje en het
wijfje waaren sij van kleur en gedaante
gans gelijk
ik heb de [illegible] uijltjes gevonden die sij
in september [illegible] de volgende maij quamen
deselve uijltjes daar van

Dit is die kwade Rups of Kartworm die de loten uyt
de jonge scheuten der Roseboomen uyt eet; dit
begint hy van boven van het jonge toppje een
twe en meer vingerbreet uyt te eten, tot naar
benéden, laatende de kortagtige harde schors
rontom heel, dat hem dan weer een woning
om sig te verbergen verstrekt, tot naar dat
hem in [illegible] pit [illegible] kruypt
hy niet weer agterwaards [illegible] sijn [illegible]
[illegible] sijn, weder uyt maar [illegible]
van [illegible], en [illegible]
een plaats om sig te [illegible], ik heb
gemerkt als men hem aanraakt dat hy bruin
water van kleur als Coffy uytwerpt, en vont
hem [illegible] may op of inde Rooseboomen, hy
heeft veel [illegible] met de [illegible]
[illegible] met twalef inkerven,
[illegible] op [illegible]
en ook op het eerste lit aande kop met een swarte
glimmende plak, voor is rest met ses scherpe
klauwtjes voor ant lyf, agt stompe inde mid-
den, en twe agter, in het laast vande Meij-
maant bespon het sig in een toegevolt groen
blat vande Roseboom, met een fyn wit
spinsel [illegible] voor het [illegible]
van syn [illegible] huysje een ordinaar ligt
bruin en glimmend [illegible] poppen [illegible]
inde volgende [illegible] te voorschyn [illegible]
[illegible] te weten een
Uylitjen

[illegible] Rupsje had het hert uyt een tak van een Rooje fint Jans of Aelbesse sodanig gegeten en verbeten dat de tak stervende mij na die reeden deet soeken daar ik hem binnen in vinde, uijtnam en in een glas bewaarde met het besiën hout

[illegible] begin van maÿ ontdeet hÿ sig van een dun velletje en was een lang en smal gulden popje blÿvende soo al van dieselve kleur tot int laast van die selve maant, maar doen wiert alle dag bruinswerter toonende door't hoorenagtige vliesie de verandering van't diertje syn kleur [illegible]

[illegible]

hebbe

int begin van de volgende Juni kwam het uyt gedagte doorsehijnig gulde popje en was een [illegible] teder en ongemeen Uyltje hebbende vliesige [illegible] gelijk de vliegen, die met geel en swert op somige plaatsen [illegible]

[illegible]

waaren, en de rest soo dun en [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

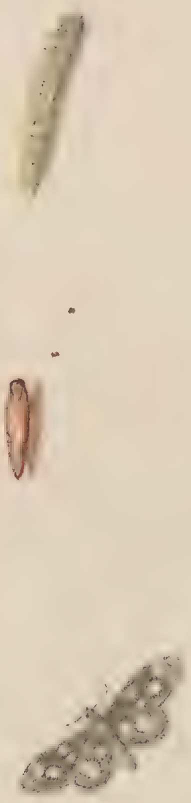
[illegible]

onderscheit te sien was.

C.P.Ds.Voet.

Dit soort van Rupsen vind men veel op Vlier en Malva en ander sagte blaaderen. dewelke sij met een glimmend spinsel te samen trekken en als een sijde tent gemaakt hebbende sig daar onder verbergen voor son en Reegen, niet alleen, maar na mijn denke ook voor de voogeltjes die haar vreten, en mijns denken mede teegen de soo genaamde Basteert wespen die haare eiren maden, na mijn denken, door het bijten van een gaatjen inder Rupsen huitjen brengen waar toe haar staartjes seer bekwaam schinen om het Eijtjen ter bekwamer plaats te brengen, want ik heb dikwils niet allen van deese maar van veele Rupsen ondervonden dat een ander worm, of Rups of worm of popje, opvrat en in syn spinseltje sig weer in een ander spinseltje bespon en derhalven een ander diertje voortkwam als volgens de order der nature most voortkoomen, op diergelijke wijse als de ordinare vlijgen haar Eiren of Maaden leggen, in ons vlees, Kaas, en diergelijke, en deese maaden sig tot haare bepaalde groote gevret hebbende weeder sulke vlijgen worden als die waaren die haare eyren in het vlees of vis leiden,
dit altoos is bij mij ondervonden dat veeltijts uyt dese Rupse in sijn spinsel een een wespworm komt die het diertje opgevreten hebbende, behalven het harde velletje van het hooft, sig binnen eerstgenoemt spinsel, weer een ander spinsel maakt daar in tot een wesp wort, en daar uyt voorden dag komt.
dit nu afgebeelt Rupsje heeft een ordinaare gedaante en blijft die, bekwijnlijk tot het volgende Jaar, in maij, doen wiert het een gulde popje, en de volgende Julij kwamen dees afgebeelde Uijltjes te voorschien.

siet G Goedaert sijn LXVIII.

[illegible]

Deese Rupsen vond ik in het laast van maart en in het begin van april, op de pas weer bot maaken juiring synde doen al meer als half volwassen soo dat het mij toeschijnt dat deese sig seegen dat den winter begint al soo groot en sterk sijnde, weet teegen de vorst te verbergen, koomende dan met het jonge groen weer voor den dag, ik heb onder [illegible] gevonden die wat [illegible] groen en minder [illegible] waaren [illegible], hy begon sig met sijn [illegible] en [illegible] ik hem op geset had en [illegible] een [illegible], in het laast van april, sijn huitje daar binnen [illegible]ende vertoonden in maij, een vr= [illegible] gulden popjen, en inde maant Julij kwam het Uiltjen te voorschijn, hier in van de meesten verschillende dat het [illegible] sijne bovenste vleugels meest [illegible] plooijen schijnende daar veel smaller als wanneer het vliegt het Rupsje rolt sig als het aangeraakt wort anstons, en blijft soo [illegible] leggen gelijk ik het geschildert heb, en hoewel men soo geen pooten sien kan heeft hij dog ses scherpe voor en agt stompe inde midden en twe agter, siet goedaert LVI.

Dit Rupje vond ik op de roode Sint Jans Bessen. Sij behoorde mede onder de meterkjes, om datse met het brengen der agterste tegen haare voorste pooten, in haaren gang, telkens de weg als meeten, en indiense van de eene tak of blad na het ander willen houden sij haar met de vier agterste pootjes vast, rekkende en buygende soo lang int-rond om hoog of laag, datse een takje met de voorste ses kleautjes gevat hebben, en dat nog al dikwils dan soo en dan weer anders houdende en passende, eerse de agterste vier, daarse bisonder vast mede houden konnen, los sullen maaken
inden Maij maakten hij met enige weinige spinsel eenige blaatjes aan malkander daar tussen sat hij het Rupse velletje af en wiers doen een gulde popje, blijvende soo tot int laast vande voorgemelde Juny, doen kwam uijt het gulde popje een Uiltje gelijk de afbeelding vertoond

Siet J: Goedaert syn XXXV.te bevindinge

Den Stapper

Dese Rupsen kwamen uyt Eiren die een gevangen en aen een spelt gestooken Uijltjen leide, dit was inde maant Julij ik gaf haar Flierblaaden, en die dienden tot haar Voetsel soo lang der te krigen waaren, inde volgende winter sonder eeten sijnde waarense gans stil, houdende sig met haare vier agterste pootjes seer vast, ande gedroogde tak= jes en steeltjes, vande Vlier, sij hadden maar bijna de halve groote inde winter, die dese geschilderden volwassen sijnde had, int laast van April des volgenden Jaars gaf ik haar iong Flier loof waar meede sij weer an't Eeten kwaamen, vervellende en groejende ~~tot~~ in het laast van Maij

haar maaksel, voortkruijpen, en lange onbeweegiik sit ten verscheelt veel van andere hoewelse meede onder dat slag of soort behooren die om haar voortgang wel Lantmetertje genoemt worden

in het begin van Junij besponnen sij haar met weinige maar dikke en sterke draatjes ontdoende sig van het Rupse velletje, vertoonende een gulde popje gelijk het neven afgebeelde

en in het laast der selver Maant Junij kwamen uyt die guldepopjes weeder sulke Uijltjes als dat gene de Eijertjes het Jaar te vooren gelegt had.

siet Goedaart syne 34. bevinding int 2de deel.

Dese soort van Rupsen doet veel schade inde Roode
besiën wilde en tamme soo van aalbessen als
ook inde Kruisbessen, van dewelke sy dikwils
alle blaaderen af eeten sy sijn voor by 't
hooft met ses scherpe pooten versien soo
als de meeste soort van Rupsen of liever alle
die ik tot nog gesien heb, edog inde midden
daar der veel agt stompe pooten hebben, is
hy pooteloos, en onder de derde inkeeringe
van agter te tellen heeft hy weer twe poo-
ten en ook twe aende staart; als hy voort-
gaat brengt hy door een opbuiginge de
vier agterste stompe pooten digt aende ses
scherpe voorpooten, winnende telkens als
met een stap soo veel lengte weegs, als de
voorste en agterste pooten van malkander
sijn, int midden van Junij maaken som-
mige een beetjen spinsel, en trekken de bla-
den wat te samen andere weer [illegible]
en wringen haar huitjen uijt verkeerende
eerst een [illegible] gulde popjen dat in
minder als een uijr soo van kleur wort
als het neeven geschilderde, ende inde
midden vande volgende Julij koomen dees
uijltjes uijt het guldepopje te voorschijn,
[illegible] de wijfjes, sonder ander merkelijk on-
derscheit de mannetjes gelijk, als alleen
dattse wat dikker agterlijf hebben.

Siet of Goedaert sijne XXXI.te bevindinge

C.B.Voet.

Dit Rupsje is mede van dat soort dat men Meetertjes [illegible] hoewel der onder dat soort van Meetertjes nog [illegible] derscheit is in het maaksel en getal der agterste poo= ten, want veel geslagten van die, hebben maar vier en dese heeft ses pooten, diese voortkruipende tegen de ses voorste klaautjes aanbrengen en veel te [illegible] strekken, en op die tijt kan men sijne ligt groene kleur van onder, het best sien, daar het van b[illegible]

[illegible]

in July bespon het sig met weinig spinsel dat grauw als gemeen spinne web was, wordende door [illegible]

[illegible]

ik het Wijfje maar alleen g[illegible]

dit heb ik inde Uijltjes nog [illegible] groen veel minder wort door [illegible]

[illegible]

[illegible] Rupsje [illegible] voor [illegible] Klauw-
jes, en agter vier stompe pootjes, daar het [illegible] bisonder
vast meede kon houden, voorde rest [illegible] het soo
wel na een verdrooat takie als na een Rups,
het [illegible] maar als het [illegible]
wiede var [illegible]
half Junij maakten het enige [illegible] spinsel
daar het een blaatje meede te saamen trok, waar
tussen, het in een dag, al sijn bruine kleur ver-
anderden in groen, krimpende met een korter in
malkander,
[illegible] dag na het te eeten opgehouden had ont-
[illegible] van sijn Rupse velletje en was een grauw
groen [illegible] pop [illegible]
was,
[illegible] sulde pop geweest hebbende
kwam dit neevens verbeelde Vlijtje uijt sijn schilletje
van voor den dag,

Dit Rupsje kreeg ik in October het at persik loof- fijne bespinninge die in weinig draatjes bestont- en wit was begon hij int laast van genoemde maant, in november wast geele poppje, en int begin van Junij des volgenden jaars kwam'er dit neven geschildert uiltje uijt

in het begin van augustus vond ik dees Rups op het
wilgen loof, reght uyt aestrekt van ge[illegible]
[illegible] steeltje van een afgeknaegt wilgen blad
[illegible] beschr[illegible] [illegible] Rupje van
dat soort [illegible] landmeeters genaemt
hy is voor by het hooft met ses klaauwtjes ver=
sien, het lange lyf voorts inde midden pote=
loos, en agter weer met vier stompe pootjes ver=
sien hy hout sig [illegible] styf [illegible] dat
hy moeilijk te [illegible] is
inde volgende October maakte hy met [illegible]
nig spinsel een [illegible] om syn Ruppevelletje
uyt te trekken en wiert een ordinaer gulde
poppe [illegible]
en in het laest [illegible] Mey kwam
dit [illegible] uyt het selve

Dit Rupsje is meede van dat slag datmen [illegible]
de liefhebbers die dit goetje lust nate speuren, en
en in alle haare veranderinge te verwonderen
en te vermaken, int gemeen noemt Land=
meeters, maakende elke maal als hij voort
[illegible] de gedaente van een kram door de
beweginge van syn ligchaam [illegible] hij brengt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hij [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ik vond
hem int begin van Augustus op de [illegible]
ende in het laast der selver maand maak-
ten hij een weinig spinsel, daar in syn
huitje af arbeidend, wiert een groen Gulde
Popje dat in minder als drie uyren blin-
[illegible] bruin was, hier in van veel andere
[illegible] ende dat de plaats daar de punten
der Vleugelen [illegible] gulde Popjens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] uytsteekt, [illegible] begin van Septem-
ber kwam uyt syn [illegible] popje het Uiltje te
voorschyn. Dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
gende met syn [illegible] [illegible] [illegible] Bloem-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], gelykende hier in veel
na dat slag van Uiltjens dat by veele [illegible]
genoemt wert; dog die hebben maar [illegible] [illegible].

Dit Diertien dat in sijne gedaante veel van andere
Rupsen scheelt en bijna soo veel een groen soort
van een slak als een Rups gelijkent, en daar ik
als het kroop ook geen beenen aan sien kon
vond ik onder de Eijken Boomen dog ik heb
het niet meer sien eeten maar het begon sig
in september tussen de gedroogde blaatjes in
een vast klein eijrond spinsel soo klein dat
men sou denken dat der het diertje niet in
kon, ik brak in de volgende November een
deser spinsels los waar in het Diertje nog
in sijne voorige gedaante sat, sijnde alleen
wat kleinder en minder groen geworden, in
de volgende maart wast nog als vooren,
dog begost doen vorders meer en meer na een
popje te gelijken, en in het begin der volgen-
de Junij ontdeet het sig van sijn huitje
dat seer dun was vertoonende doen seer net
een popje of seer dun schelrig gulde popjen, daar
men kon bescheiden hooft, hoorens, en pooten
in sien kon, en self een dag of twe eer dat se
uijtkwamen haar swarte oogjes. int eerst
van Julij kwamense uijt haar dun schillet-
jen en wierden dees aardige Uijltjes, settende
sig ten aansien van haar klein popjen ver-
wonderlik groot uijt

Dit ongemeen maakſel van een Rúpsjen ad tot int begin van October Else bladen, als hij kroop had hij wel de gemeene gedaente der Rúpsen maar sittende maakten hij wonderlijk postúir met de twe agterste pooten om hoog.

[illegible]

Deese soort van Rupsen onthoudt sig op groote Brand-netelen als sy volwassen sijn, stellen sij haar op een aardige manier tot veranderen; maakende haar aen het agter ende vast, met de rest van het geheel lijf neerhangende kreijgende hoe langer hoe meer in haar vel de gedaente van een gulden popjen welke vel na een dag of drie soo gehangen hebbende afgewrongen word, eerst an het hooft beginnende vertoonende dan een seer buigsaam weeck gulde popje eerst geelgrauw, dog in weinig tijt harder wordende bruinder, sommige glimmende als of se van metael in goudagtig waaren; maar enige daagen eer als het Kappelletje uijt koomt, kan men door sijn hoornagtige en doorschijnende huitje niet alleen sijne pootjes hoorntjes vleugeltjens en so voorts sien maar selfs sijne kleuren, gelijk in het afgebeelde popje op sij, het eene stukjes vleu-geltje na de pooten omgebogen, afgeschildert is. dat sig uijt sijn doorschijnenden dop koomende opreckt ende alsoo de binnenste sijde van het boo-venste vleugeltje word al schuddende en sich haar grooter en van heel slap harder wordende hebbende sijne groote en kleur eer het nog ten vollen droog is, dat seer verwonderlijk om te sien is, tenwant gelijk het Rupsken dat uijt een dop kruijpt sijn dun schaaltje hangen latende onder is afgebeelt, ont-doende sig uijt sijn agterlijf van eenige droppen root agtige vogt is strack bekwaam inde lugt om te vliegen, en soo weinig vaste tijt dees Rupsen hebben om gulde popjes te worden of vleugels te krijgen soo weinig is haar leeftijt ook onseker want som-migen weeten sig voorde winter ongemakken te verbergen en genieten het aengename van meer als een somer

Siet sij voorbeelt inde XXI. veranderinge

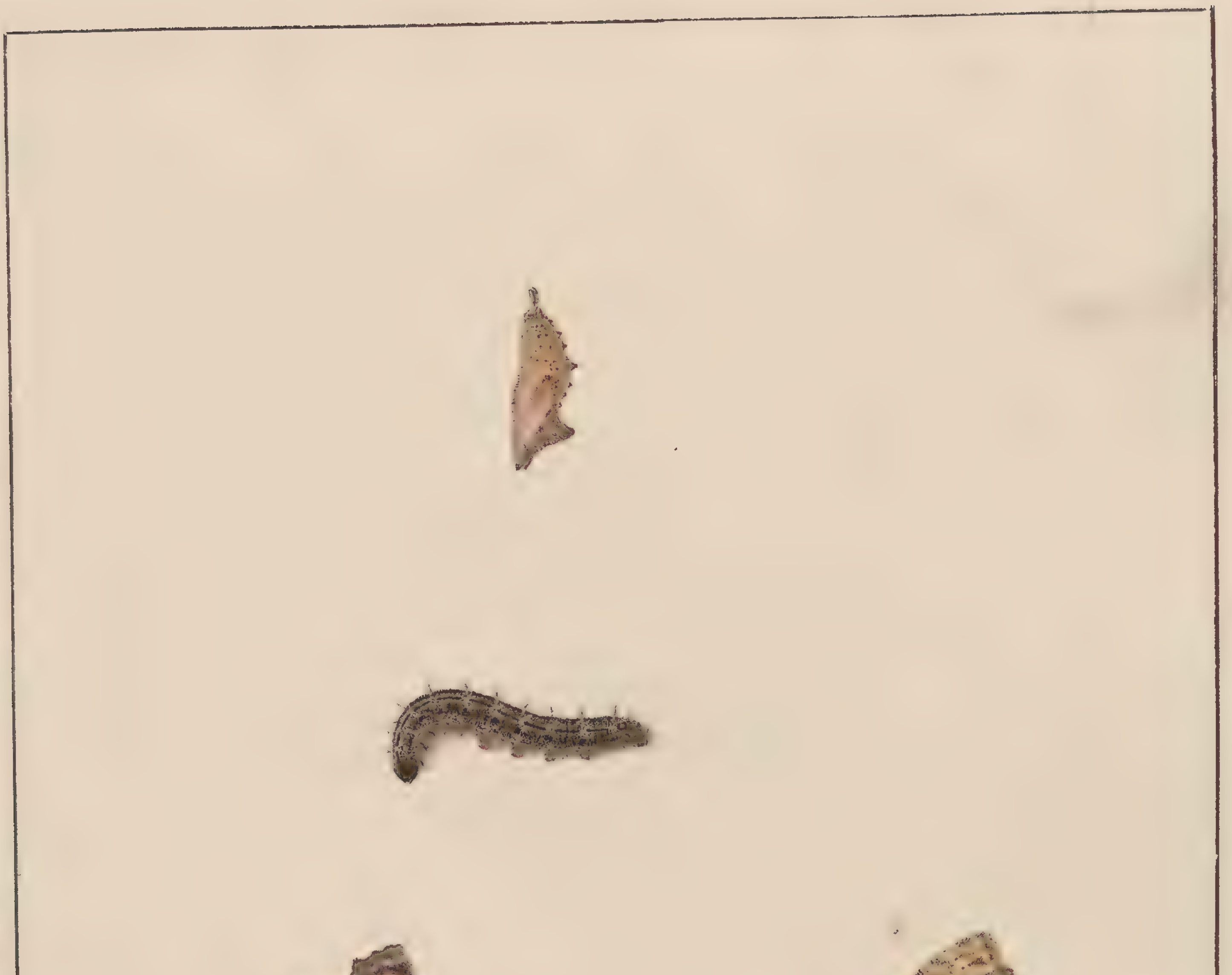

G.P.B. del:

Dese swerte met wit gevlakte gedoorende Rupsen-
eten de groote Brandnetelen. het is ongemeen
dat men hier siet, dat dit sleckig goetje in soo
groote menigte sig vreedsaam bij malkanderen
hout tot in het laaste van Junij of in het be=
gin van July, na het vroeger of laater somer
weer maakt; gelijk het meest met alle Rups
sen gaat
als dan maakense haar met het staart ende
vast, hangende met het hooft om laag wetende
sig met inkrimpen en andere bewegingen, van
haar gedoorende huitjen te ontdoen, doog soo
datse blijven hangen, sijnde dan een graauw=
agtig Gulde popjen dog somtijts ook guldagtig
of metaalagtig van kleur.
na soo veertijn daagen wat meer of min gehan-
gen hebbende, verandert het diertje vinden
van kleur. soo dat men heel kennelijk sijne
schoone vlakken op de vleugels door het bui
tenste Guldepophuitjen heen, sien kan, dan na
weinig daagen drukt en perst hij dit huitje
stukken, gaande altijt regt over de Rug en
onder daar de pootjes en vleugels neffens mal=
kander liggen open. vallende soo omlaag
dan gaat het beesjen met sijne vier pootjes
soo klimmen, en sitten dat sijne natte vleugelt
jes neerwaars hangen, die dan op een alder=
wonderlijkste wies in minder als een vierde
deel uijr tot haare volle groote en schoon
heit uijtsetten en het Kappelletje bekwaam
maaken, om door de lugt te vliegen.

Siet J: Goedaert sijn 1te Beschrijvinge.

Deese Geelvermde en gehairde bonte Rupse eet appel en
peere blaaren en meer ander groen loof en komen
in het begin van Juny maken sy haar onde staert
of agterdeel vast tegen heiningen en muren, met
de kop nederwaerts hangende, soo een dag of ander
half gehangen hebbende berst het buitenste vel
door het in of korte tochken van het lange lijf
en valt van het lijf af blijvende het popje bij
stille bij tyde aen syn staertje hangen, en al
vrij vast; edog of dit met eenige stof uit syn agter
lijf vast geplackt word of met quiel uyt den
mond daar veel ander Rupsen haar spinsel van
maken, is mij nog onbekent, alleen het is schoon
en wit of het zijde was. inde volgende dag of
twe word het harder en somtijds thebael of graau-
agtig van kleur, maar van misschien de naam
van Gulde popje komt dat soo wel en sterk, bom-
te en andere gegeven wort; die maar eenig over-
eenkomen in verf en gedaante hebben al syn se
van geen gulde kleur, het gedagte popje was met
een groote bult op den rug en op het agterlijf
sag men van voorlijn kleinder als stompe doorntjes
verdig met swart gesiert. in de maant July daar
aen volgende borst het gulde popje open. dog
bleft hangen sonder afvallen, en dan komt een
Kappel voor den dag, wiens kleine en natte vleu-
geltjes sig wonderlijk en bijna sigtbaar uijtrekten.
terwijl het agterlijf korter wierd. synde se kwansuis
een half uur een schoone Kappel met vier plecken
verschillende kleur en met veel ander soorten die
soo plekjes hebben, synde voor als bosjes hayr inde
plaats der plecken.

Dese Kapellen setten hare Eiren die klein en geel sijn op de Kool voornaamelijk, die haare rupsen daar uijt koomende met eeten seer bederven, sij groejen tot de groote deser afgebeelde hebbend: hebbende gelijk de meesten int geheel sestijn pooten voor ses scherpe als klaautjes, agt stompe inde midden en agter twe, dog alle kleinder als wel ordinaar, soo dat hij van booven gesien sijnde, pooteloos schijnt
eer het Rupsje gulde pop wort weet het sig op een wonderlijke wijse an het agterlijf vast te maaken, ende een bandje om het middenlijf als een buijseltje te maaken, soo han=gende vringen en schudden sij haar wollige groene huidje af, blijvende indie gedaante gelijk ik het hier afgebeelt hebbe, eenige tijt hangen dit is ook anmerkelijk dat sij sig nooit drajen maar altoos met de pooten na dee vaste plaats blijven om uijt haar vliesje barstende sig te beter met haare pootjes vast houdende konnen helpen
Dit is ook anmerkelijk dat sij geene vaste tijt hebben in hare gedaant wisseling want inde soomer worden sij van volwassen rups gulden pop, en Kapel. inde tijt van vijftien daagen, maar inden herfst gulde pop wordende blijven sij tot int begin vande volgende maij in die gedaant, vringende sig dan uijt haar schilletje waar van een gedeelte nog lang blijft hangen dit gulde popschilletje is soo doorlug=tig dat men eenige tijt te vooren eer het beesje daar uijt koomt sijne swertagtige plakken doort selve sijen kan.
Siet J. Goedaert siene XXVII. bevindinge

Jn het laaste van augustus vond ik een groote
party van dese Kool Rupsen op een heininge
loopen, en nam van deselve eenige meede waar
van sig elteljke heel aardig met een gesponz
nen draatjen om de midden, en met eenen
ook ande staart vast maakten, vringende
en schuddende een dag of agt daar naar het
huitjen af, het welke in die tijt verstuiven en
verdroogt sijnde gans ligtelijk als stof breekt
en afvalt, scheurende door haar in malkan=
der vringen en dikmaaken altijt op de rug eerst
ende inde volgende april en Maij kwamen
uijt deselve de nevens geschilderde booter Kappel=
len, waar van de mannetjes en wijfjens inde
swarte plukken der vleugelen verschelen
Eenige anderen vande boovengenoemde Rupsen
na sij een dag of agt stil geseeten hadden ont=
kroopen an beide sijden uijt haar ligyaam
verscheiden maaden, die soo het scheen door
haare huijt beeten en braaken dewiele men te
vooren geen openinge kost sien, deese Ma
den van kleur als kaas, bleeven door haare lij=
migheijt ande Rups vast sitten, en besponnen
sig elk apart in een geelagtig spinsel, onderwiel
hoewel het nog eenige daagen duierden stierf
de Rups, bij al dit klein goetje, waar van uijt
sommige tropjes uijt elk bespinseltje een klein en
seer graauw vliegje voortkwam inde volgende
october, uijt anderen eerst in Maij des volgenden
Jaars, en soo gaat het met deese Rupsen ende
haare Kappellen ook, hebbende geen vaste en
geseten maanden waar in sij sig in popjens
of in kappellen verwisselen
Siet de XI.de Bevindinge van J: Goedaert.

Dese Rupsen vond ik op de Bulbonach of Pennings Blom; sy sijn
verschillende van veel anderen ook hier, in datse van agteren veel
dunner en spitsagtig sijn en ook dat haare stompe pootjes heel klein
sijn

Sy maakten haar met haar agter einde met een witte blinkende
stoffe vast an een steeltje van het kruit, hebbende dit met eenige
Kapel Rupsen gemeen, edoch of deese stoffe uyt haar agterlijf koomt
of uyt haar bekje is my nog onbekent, ook hoe dat dunne bandje
inde midde omde Rups (en daar na om het gulde popje) gemaeckt
wort, want het schient als inde Rups eerst vas te sitten, en even=
wel wort het Rupse velletje afgestroopt en dan sit het weer
vast in en om het gulde popje, en soo ist met het agterste end=
jen ook, soo vast gemaackt sijnde sat het eenige daagen
gelijk ik het afgebeelt heb, verminderende sijne witte banden
op de sijden, als meede de swarte stipjes, doen ontreet het sig
van een heel dun Rupse velletje en wiert een heel ongemeen
maaksel van een gulde pop, gelijk het sig daar neevens ge=
schildert vertoont,

in die gedaante bijna, is het gebleeven van Juny, tot May,
des volgenden Jaars, krijgende eenige daagen voor dat het uyt
sijn gulde popje te voorschijn kwam, door sijn vliesje dat soo door=
schijnende was de koluren vant Kappelletje, hebbende het Man=
netje en wijfje die haare ondervleugetjes alleens sijn, in haare
boovenvleugeltjes dit groot onderscheid van oranje vlakken die
door en door of an weerskanten sijn.

Dese wurm vond ik int begin van April in
menigte in overgebleven brokken Koeiemest
daar de aarde het voorige Jaar meede gemest
was ik konde an deselve geen pooten sien
nog veel min nog boovenst het diertje aan-
geraakt sijnde in wat postuier het ook
was als men't ~~ook~~ kreeg soo bleef het
eenige tijt stijf en stil, in het laast
van gedaagte April kroop het uijt de aar-
de, en veranderde sijn vel door sig korter en
dikker in malkander te trekken, uyt, dat
mede kroonen op het lijf an de kop, eerst
oogen [illegible] gelijk alle de diertjes die ik
heb sien veranderen, vertoonende ons daar
een popje, waar van veel beter vleugels
en pooten konnen gesien worden, als an
de hoornagtige heude die ordinaar Gulde
popjes genoemt worden, dit veranderde naam
van dag tot dag donkerder kleuren an, tot
half may toe, wanneer men door haar vlies-
jen begon te onderscheiden welke swart en
welke oranjen souden worden vijf ses en
ook agt dagen voort ook laast kruijpe ook [illegible]
en de swarte vlygen die even afgeraakt met
witte vleugels waaren arbeiden sig daar uijt
en kregen maar weinig binnen sterkte in
haare pooten en vleugels en haar witte kleur
en gewende gelijk ook de oranje wijfjes die
eerst bleyk geel met witte vleugels waaren

Uit Leewenhoek in zyn 77. missive

[illegible] ik in May [illegible],
ik [illegible] in het [illegible], [illegible]
[illegible] by zig [illegible]
[illegible] een [illegible] gepijen, als een [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
te [illegible] . en anderen veel laater
[illegible]
[illegible]
[illegible] buikje van verscheide, [illegible]
[illegible] of [illegible]
[illegible] Manier van [illegible]
[illegible] geleik, dat hy door het [illegible]
[illegible] van zyn lighaam [illegible]
de zig [illegible] met het hooft, dat zy [illegible]
konnen trekken, [illegible]
haar dan met de twe harde tangjes of genaautjes,
[illegible] of aens an vast, om de rest van het lyggaam
[illegible] te trekken, maar dese dieren, waaren van
[illegible] bruine koomende op de
[illegible]
naar tot bruggen waar van de mannetjes met
de wyfjes veel verscheiden in het dyk endigen
van haar agterlyf

ut.

in het begin van Augustus vond ik omtrent twe duim diep onder dee
grond stukken van appel en peere blaaden waar van, 10. of twalf seer
net langwerpig ront gesneeden of gebeeten in een daar toe geformt-
gaatjen int rond oover einde stonden in en om cirkel ronde stukjes die
voor bodem verstrekten, van dit konstige werk, edog dewiele an
deselve geen plaksel of spinsel en was viel het buitens werk uyt malkander
als de omleggende aarde weg gedaen wiert die het allen in postuir te
samen hielt, dit lang rond kolletje was met veel net ronde blaader
stukjes gedekt, synde eenigsins schootelagtig als met de punt van
een kleine vinger in dit pypagtige bolletjen als ingedrukt, heel an=
ders als de ondersten die bolagtig uyt stonden gelyk de afbeelding
vertoont, dit konstwerk ontdeet ik van alle syne soo net ges=
needen en geschikte stukken van blaaden, en vond doen een hard=
agtig gespin van gedaente als een lang Ey daar een stuk afge=
sneeden was, van kleur en stoff of het van grof graauw papier
gemaakt was, om het selve was het hier en guns, met eenige gele
stof beset

dit gespin sneet ik oopen, en vond het selve van binnen ligter
van kleur, en veel gladder als van buiten, en een weinig bestrooit
met kleine violet swarte korreltjes, sittende het biesjen in het selve eenig=
sins gekromt, vertoonende een poteloose ingekorven Maade gelyk
ik deselve afgebeelt hebbe.

in Juni des volgenden Jaars vond ik dees maade van een dun
vliesjen ontdaan dat in malkander nog an syn agter einde vast
was, vertoonende doen een wittagtige pop waar an het hooft
oogen en lange snaavel seer kennelyk sig vertoonden strekkende sig
het snaveltje regt uyt om laag tussen syn pootjes, het middel lyf nef=
fens syn ses pooten waaren immer soo kennelik en los, onderschei=
den, als ook syne vier vleugeltjes van syne rug af, om en tussen syne
pootjes seer klein gevouwen, en nog losser, was het agterlyf, gelyk
in meest alle soorten van Bien en Hommels waar van dit een
popjen scheen, en was.

inde volgende augustus ontdeeden deese sig van een seer dun vell
of vliesje, en waaren dees afgebeelde Hommels of bijen, maar met dit
onderscheit dat de sommige ande twe voorsten pooten platter en breeder en witte agter
leeden te weeten het voorste lid waaren, en de anderen soo als ik het
hier neven geschildert heb, sijnde ook wat langer van agterlyf als de breet
pooten, en met een angel om te steeken dat ik inde ander ook niet ont=
dekken kon.

Dit wormpie dat ik niet wel Rups noemen kan soo om sijn
maaksel als om dat het niet op Blommen en bladen maar
in vuile gooten gevonden wort daar het sijn voetsel ook
schijnt te neemen, is sijn huijt enigsints doorschijnent
soo dat men de beweeging der ingewanden door deselve een=
nigsins sien kan voornaamlijk als hij voortkruipt
met het eerste ansien is kwalik het onderste of het boovenst
te onderscheiden, dog nauwer besiende heeft het twe kleine
hoorentjes inde een, kenlijker als inde andere, en ook
kleine stompe pootjes, ik heb hem van booven afgebeelt
gelijk hij int kruijpen voortkomt, als men hem om=
keert weet hij met sijn staart, die hij op allerlij wijse
krommen, en korter en langh maaken kan, wederom
op de Buik te keeren,
in Julij leide hij sig ter verandering krommende
sijn staartje tegen het lijf dat allengs bruinder wiert
en hart, konnende door het droog worden sijne pootjes
ook beeter gesien worden, om beter te toonen heb
ik een reets verherde op sij vertoont
in deese verharde huit; wiert de worm een aardig
vliege popje nog in een diin en doorschijnend vlies
gewonden, en, wijl het nat int droog leggende
verteerde de overtollige vogt, en hij kwam na
drie weeken, een stuk vande verharde huit; daar
de hoorentjes stonden, afbrekende voor den dag
latende sijn diin vliesje in de harde wormhuit;
sijne dunne en verwonderlijk in een gevouwene
vleugeltjes, met schudden en strijken der pootjes
glad gemaakt hebbende, was het een vlieg int
gemeen na sijn plaats van opvoedinge
Stront-Vlieg genaamt; hoewel hij nu volwassen
sijnde op de blommen gevonden word.

Siet J. Goedaert sijne II.de verandinge

Dese Diertjens sitten in Augustus en September in
het rond als een slak op de bladen van ver=
scheiden boomen en heesters als jasmijn seringe
capra folie en dergelyke met de staart over
het hooft gekrult en dat den gansen dag son=
der van plaats te veranderen
hij heeft ses scherpe pootjes, en de staart meede te
reekenen sesthien stompe dog kleinder en van een
ander maaksel
eer het rupsje inde aarde kruypt dat int gemeen
in september is, verwert het en wort enigsins
rooder, teegen den aart van veele, die sig
eerst bespinnen, of op haare maniere een ver=
anderplaats maaken, of verkiesen, en dan
daar binnen haar buitenste huidje afstroopen
edog dit soo verlaagtig en verwelt sijnde wagt
nog sonder meer te eeten eenige daagen, en
dan maakt en kleeft het met groenagtig vogt
een bijrond bolletje van aarde; waar in
het van tijt tot tijt korter en dikker wort-
het hoofje meer na de ses scherpe pootjes kom=
mende, die grooter wierden terwiele de stom=
pen verminderden in het begin der vol=
gende maij had het nog al bina deselve
gedaante woordende aan het hooft einde
of dat men in andere dieren [illegible] of
schouders noemt, wat dikker en ant uyterste
wat dunner, tot hij heel de gedaante van een
vliege popje krijgende en int begin van juny
een velletje afstroopte een ruige pop was, waar
aan men pooten en hoorens los en beweeglik
sag. dit popje veranderden van dag tot dag
en wiert van wit, swart bont int laast van
juny ontdeet het sig van een alderduinst vlies=
je, en was soo als ik het afgebeelt heb

Dese Rups heeft voor ses scherpe klaautjes gelyk de
meeste Rupsen, edog dan heeft hy veertyn seer klei-
ne korte pootjes die moeilik te tellen zyn niet
alleen om haare kleinte maar ook om dat hy
die in het lyf als optrekt, en nog twe achter-
klaautjes. ik heb hem wat te vroeg geschildert
want hy wiert nog wel een vyfde deel grooter als
de afbeeldinge. in de herfst [illegible] hy se het mal
[illegible] met den wilge boomen sonder sig te [illegible]
en sat so sonder andere veranderinge als dat hy
wat korter en dikker wiert en [illegible]
groen, de geheele winter door tot de volgende
May. doen ontdeet hy sig van syn dikagtig
Rupsen velletje en wiert een doorschynent glas-
ge poppje als of het van groen glas gemaakt
was, dat van dag tot dag geelder wiert en op
de [illegible] swarter tot het ten laatsten nog maar een
seer dun velletje van vleugels en pooten en soo voort
[illegible] en doen een volkome dier was, van wel-
ke soorten daar veel syn met weinig onderscheit
hoewel in de rupsen [illegible] nog veel meer als
in het volkomen diertje dese laaste veranderinge
[illegible] het [illegible] volgende [illegible],

Dese Rups vond ik op de Wilge Boomen, als hij voort kruipt gebruikt hij voornamentlik syne ses scherpe voorklauwtjes, voor de rest heeft hij nog ses kleijn scherpe heel korte stompe pootjes of uitspruitingen daar hij sig heel sterk me aan de blaaren vast suigt na mijn begrip op die manier als de Jongens met de suigleeren de steenen, dog deese ses heb ik hem alleen in sijn voort[illegible] te die manier scherpe [illegible] sien gebruiken, sleepende de rest van het agterlijf [illegible] na hemwaarts gebogen soo maar me, hij beweegt of kruipt seer selden leggende meest altijd in het rond, met het agterlijk onder tegen de voorpootjes en het hooft, hij at tot laat in september wilge bladen, en kroop doen in het mul der verrotte boomen daar hij met sijn kwijl een langwerpig spinsel van heen kon maaken, sijnde van buiten door het aankleeven vant vergaan hout gans beset maar van binnen suiver en glad bruin geel van kleur hart en vast of het parkament was, ik snee 'er de volgende may oopen doen wast nog de [illegible] selve gesonde [illegible] korter en wat [illegible] leggende soo [illegible] tot in April, doen [illegible] hij sig van een [illegible] vel op de manier der meeste Rupsen schuivende het selve van sijn staart [illegible] heel digt bij malkanderen sijnde doen een [illegible] popje dat in vijf of ses dagen al bruin wiert gelijk ik het afgeschildert heb, en inde midden des volgende may ontstont het sig nog van een seer [illegible] sijnde doen een geel en violet bont beesje of vlieg met vier vleugels en twe scherpe nijpers daar het sterk me kan bijten, ik heb geen groote onderscheit mannetje en wijfje geschildert, hoewel de Rupsen alleens scheenen.

[illegible] Rupsen [illegible] haar op [illegible] Boomen [illegible]
[illegible] haar voedsel
[illegible] zijn met [illegible] aan het voorlijf versien
hebbende voorts aen het geheele Lyef de staart mede
gerekent sestien stompe voetjes, waar van hij
de vier agterste [illegible]
[illegible] is [illegible]
hij na mijn beste gesigt, uijt de swarte plaatjes
die gaatjes schijnen, van klaar vogt, als hij wat
hert aengeraekt word
hij at wilge loof tot laat inden herfst doen [illegible]
[illegible]
wat op een getaant visnet gelijkende, door welke
gaatjes als men het spinsel tegen de Lugt hield
men de Rups sien kon en dit bleef soo in die
gedaente tot in half April des volgenden Jaars
[illegible] hij sig van een [illegible]
een vliegh of bastert wesp, popje, dat van dag tot
dag in kleur veranderde, synde de volgende may
na het afdoen van een alderdunst vliesje een
Wesp vliegh die braaf met syne groote tanden of
[illegible]
[illegible]
hij niet steeken en kan
verschillende het mannetje en wijfje merkelijk
in bontheit op het agterlijf

Dit zo wel in Menschen als Dieren, andere Dieren groeijen
zien wij dagelijks, maar hoe dit geschiet is veel
ongewisser uijt te leggen, tot bevesting van't
eerst heb ik gesien, dat uijt verscheijden Rupsen
die ik in glasen opvoeden sulke grote wor-
men [illegible] of liever gekroopen waaren
en haar in [illegible] uijt onder de aarde
begraven hadden, eerst in een doorluijgt vliesje
daar buiten in een glad swart en het alder-
buitenste minder glansig na buiten, dees drie
velletjes waaren makkelijk uijt malkander
te ontdoen, en in sommige kost men se vier
uijt malkander scheiden
Terwijl dat dit [illegible], en niet nader over der
voortteelinge geschiet, schient hier voornaam-
lijk uijt, dat die Rupsen somtijds nog dagen le-
ven, daar de maaden uijt gekroopen sijn en ook,
dat die Rupsen volgroeijende sonder dat de maa-
jen daar uijt kruipen popjes en Uijltjes worden
en wederom Eieren leggen, en so weeder haars
gelijken groeijen, daar in teegendeel dees maaden
of haare vlies eiren na mij toeschient zo wei-
nig weer sulke rupsen worden, als dat de wormen
der Kinderen [illegible] weer tot Kinder souden
vergroeijen maar dit heb ik ondervonden
dat dees maade in sijn spinsel eerst int volgende
voorjaar een swart [illegible] en daar na sijn seer dun
velletje ontdoende een doorschijnende vliegepop was
die van dag tot dag tot int laast van [illegible] swarter wer-
der [illegible] worden [illegible] een
[illegible] worden de Wijfjes van
de mannetjes verschillende in [illegible] te sijn
en een staartjen en op elke [illegible] een wit plaktje
te hebben.

[illegible] ontuig van Rupsen doet veel kwaat ande sint Jans [illegible] rode Bessen Blaaden, eetende door haare menigte alles af sij hebben geen vaste tijt int Jaar om te veranderen; edog in Julij en Junij sijn't in drie of vier weeken van Rupsen vliegen anders leggen sij ook wel alst laater int Jaar wort eerse inde grond kruipen, het geheele winter over tot de volgende Maij, de grootsten waar van ik'er een geschildert heb vrongen haar vel af en waaren doen sonder swerte stippen kruipende doen inde grond om sig te bespinnen, teegen het gebruik van veel rupsen die haar eerst bespinnen en dan in haar spinsel haar velletjen afarbeiden; hier vond ik groote en kleinder bolletjes of spinsel waar van ik naar drie daagen een opsneet en vond het Rupsje merkelik met sijn staartjen onder omgeboogen, maar anderdaags weerkoomende had het alles toegesponnen dat ik los gesneden had na verloop van tijt was men [illegible] dat haar kleur minder groen, en de ses pootjes, voor merkelijk grooter en vergroeit waaren en het agterlijf dikker en anders van gedaante hoe langs hoe meer na een vliegen lijfjen, gelijkende eindelijk deden sij weer een seer [illegible] velletjen af, en doen vertoonden sij los en onderscheidelijk alle leeden als 't hooft met de [illegible] ge hoorens oogen en so voorts de pooten het lijf en alles in sijn volle groote; behalven de vleugels die nog dik en in malkander saaten; sijnde het diertjen doorschijnent als groen glas dat van [illegible] in kleur [illegible], sijnde eindelijk volkoomen vliegen gelijk de afbeelding verschillende de mannetjes van de wijfjes [illegible] kleinder en op het agterlijf swart sijn en de wijfjes [illegible].

In het begin van October saten deese Rupsen op de peere bladen; in het eerste aensien geleeken het swerte dikgekopte slakken, maar nader besiende waaren het Rupsen, met een kartagtig hooft en voor ses scharpe klaauwtjes, en int vervolg veertien stompe pootjes, want in het agterste deel konde ik niet bemerken dat meede pootjes waaren, het kwam mij ongemeen voor, dat haare swerte kleure afsmelte met anraaken, en nog meer met wassen,

sij eeten het boovenste groen der blaaden laatende de harder deelen sitten

eenige daagen bij mij geseeten hebbende, ontdeeden sij sig van haare swerte huid en waaren doen groengeel, derhalven schilderen ik die nog ens so als hij voortkroop. op sij, vertoonende de swerte sig van booven,

twe drie daagen hier van kroop hij inde grond, maakende al daar van sijn kwiel en sant; een eijrond bolletje, waar in het sig verbergden, weinig verandering ondergaende tot ~~het~~ in Julij des volgenden Jaars, alleen maar wat kleinder schijnende maar doen ontdeet het hij van een velletje en vertoonde een vliege popje, het onderlijf wat geel agtiger dat alle in weijnig tijt swarter wiert, sijnde hooft, oogen, hoorens, pooten, vleugels, en alles kennelijk, doog doort vergrootglas beter te sien als na te schilderen, en in deselve maent ontdeed hij sig nog van een alderdunst vliesje, en was doen een Basterd Wespje gelijk daar onder geschildert,

dit Rupsje eet Wilgen Loof het heeft voor onder het lijf=
Jes scherpe klaautjes. voorts onder het lijf twaalf ken=
lijke dog kleine stompe pootjes en onder de agterste
inkervingen kan ik het niet sien, anders was het
mede sestien stompe. welik der veel sijn daar vliegen
met vier vleugels uijt koomen, mits daar bij tellende
de twe aende staart die ik inde afbeeldinge kenne=
lijk aengetoont heb
in het begin van augustus bespon hij sig in glim=
ment digt spinsel, daar binnen sijn Rupsevellekij
afstrookende, wiert het een doorschijnent groene
vliege, of vliege popje, hoe men't noemen wil, naamt
hoorens en pooten waaren waaren los, en niets van
het geheele Dier duister of onkennelijk als al=
leen de vleugels, die klein in malkander en
nog met een vliesje bedekt op het Lijfje tussen
de pootjes laagen
in het begin van September ontdeed het sig weer
van een dun bina onsienlijk vliesje en wiert
een volkoomen vlieg dog seer slap sijnde had
een uur of drie nodig eer de vleugels pooten en
het Lijfje hard en sterk genoeg was om te vliegen

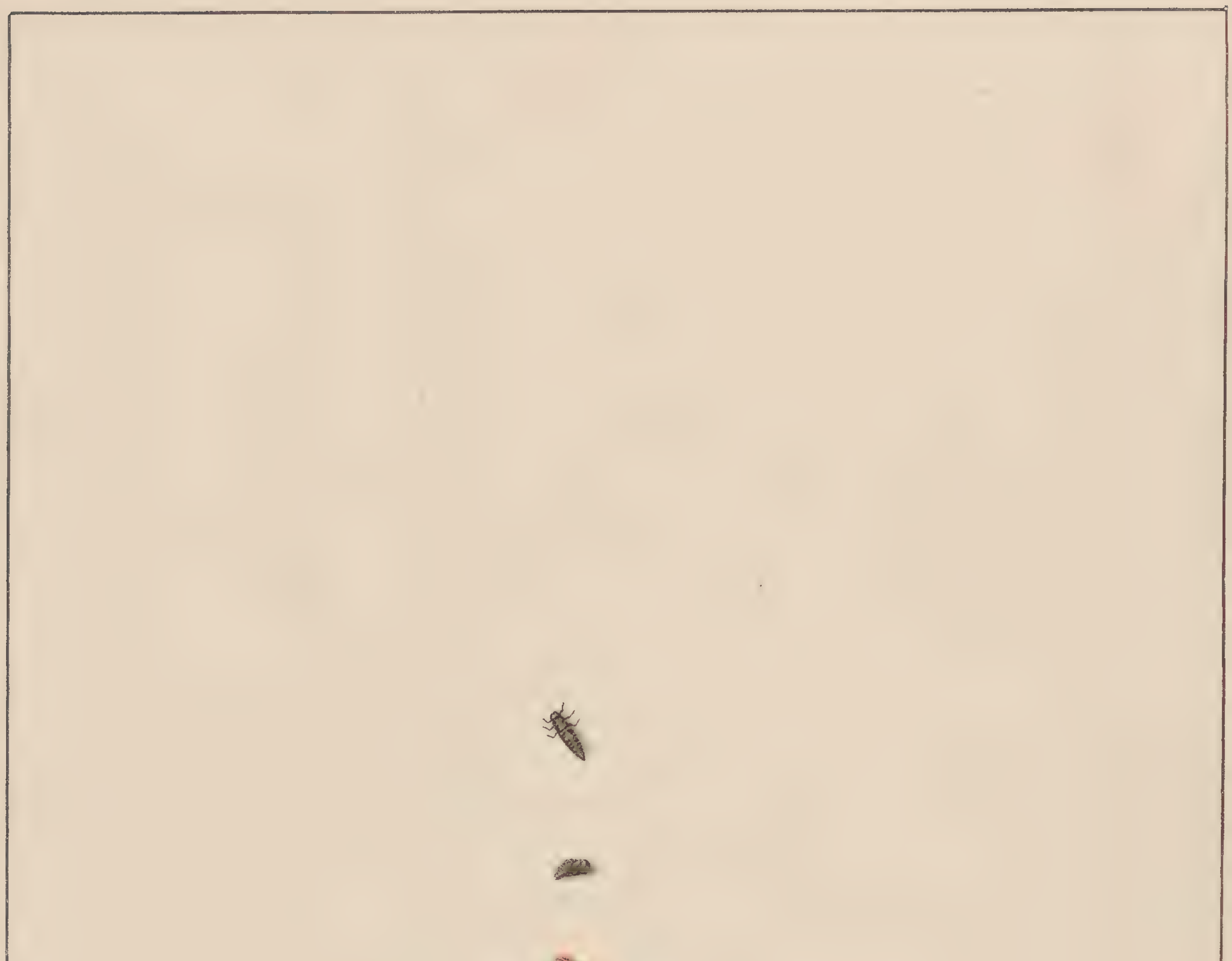
Dit Diertje is soo pooteloos, datmen niet anders als met het vergroot Glas enige knobbeltjes als of het pooten waren kan ontdekken.
het voedt sig met kleine groene wormen die op de jonge scheuten van Kersseboomen en diergelijke gewassen in groote menigten sitten. die hij aardig weet op te [illegible] en dan geheel uijt te suigen
in het laaste van Julij kroop hij inde grond en verkerde met sijn buitenste vel het selve korter en kleiner in te voegen wordende eindelijk bruinagtig ende herd als perkement. dese verkeerde wormkens [illegible] het lijf [illegible] konde ik onderscheidentlijk een kleinder wormkeen daar in sien gans los vande huit sig krommende en bewegende, /o onnadenkelijke Natuir wonderen/ nu schijnt dit Diertje de verkeerde huit te dienen, daar soo veel andere Rupsen haar spinsels toe hebben, te weeten om in haare verandering, wanneer sij gans week en wereloos sijn haar te beschermen, ik sneed er een op en schilderde het diertje daar neeven
inde midden vande volgende Augustus ontdekt sig dit [illegible] Diertje [illegible] herde huit van een [illegible] velletje en was een [illegible] poppje in het eerst wit dog daagelijks [illegible] [illegible] [illegible] en [illegible] op het agterlijf en [illegible] [illegible] eindelijk [illegible] [illegible] pootjes
ten laasten [illegible] een [illegible] vliesje afdoende [illegible] [illegible] vande te samen [illegible] vleugeltjes was het een Diertje gelijk ik daar neffens afgebeelt heb bij veele een [illegible] genaamt.

In het verrot of vermolmt hout in het hout der
wilgen Boomen vond ik dees worm hij is zeer
glad, en heeft en heeft maar zes pootjes on=
der de drie eerste inkervingen, want hooft uit
te reekenen, ik zelden niet geeagte met hem
in een glas daar hij niet met zyn hooft eerst,
maar met zyn agterste inboorde en zoo onder
kroop, ik heb hem niet zien eeten wat geeten
te ik op de ... leide zoo dat ik geloof dat
hij als meer zoort van dieren uijt gedagte
hout der Boomen zyn voetsel weet te vin-
den, ik zag hem nooijt booven ten zij ik hem
naakt deet, en dan was hij al heel geswint
weer agterwaarts weg, dus bewaarden ik hem
van maart tot Junij zonder de minste verande=
ring te bespeuren, maar doen maakte hij
een ovaal holletje waar in hij zig krom
leide, en na eenige daagen zyn huitje af=
leide, vertoonende doen een heel ongemeen
maaksel van een popjen dat niet wel uijtte=
beelden is met alle zyne reinigheit en zyne
doorschijnentheit en kleine deelen het konde
zeer veel en sterke beweeginge met zyn staart
maaken, en zig als springende daar meede
omgooijen; int laast van Julij ontdeet het
zig van een zeer dun velletje en was een
ligt graauw torretje, dat in een half uiren
daarnaar al heel zwart was gelijk het vierf-

Dit klein ſespotig Wormpje, vond ik op de Roseboombladen
in het begin van Augustus ik ſetten het met de bladen
in een glas, en ſag na vijf daagen dat het ſijn velletje
afgedaan had, dat ant agterende in malkanderen ge=
drongen was, hebbende op de maniere der Kapel Rupsen
ſig ook an het agterende vast gemaakt an het blaatje om
nu gulde pop ſijnde, daar niet af te vallen
int laast der ſelver maant august ondeden ſij haar
van het guldepopvliesje, en waaren eerst rooseklеur=
der dog na twe daagen ſoo gelijk ik er een afgebeelt
heb ſittende.

Dese wormen vond ik in het laatst van Mey, sy le-
ten met vermaakelijke bolletjes maar als sy [illegible]
wierden sy gelijk de afbeeldinge met een glimmend swart
kopje en swartjes gestreept ende opstekende staart
in het begin van Juni kropen sy inde grond, en
ontdeden sy van een dun velletje en vertoonden
voor het hooft en prolies, met de bekleedsels die syne
vleugels dekken. Synde in alles een Oranje kleurt
gorre popje dog door syne schoonte kenlijk afgeschil-
deren. en in het laatst van dieselve kwamt
kwamen dees meeren afgebeelde schoon donker gro-
ble Torretjes daar uijt die dog ten eersten dese
schoone kleur niet hadden maar in twaalf
uren kregen werdende door de lugt harder en
van vleeskleurd glimmend violet of donker Blaauw

[illegible]

Die volgende Tijt heb ik bevonden dat mannetjes en wijfjes beide
plekjes hadden, en sonder dat kennelijk onderscheit van een

Dese wormen klein sijnde hebben minder roode kleur
als volwassen, dog blijven eeven [illegible], haar
altijt onder haar eigen drek verbergende diese aer-
dig door het beweegen van haar huit van agter
af tot over haar kop weeten te verschuiven, sy
knemen veel vande sjraet der Lelien niet alleen
[illegible] desselfs [illegible], maar altijt met haar vui-
ligheit omset sijnde onder en omde bladen sitten
in [illegible], sijnde volwassen kruijpen sij inde aerde
en maaken een eirond vollertje, inde volgende
Julij brak ik een spinseltje los, en vont het diertje
[illegible] van een [illegible] vlietje dat aen het
agterend lag, sijnde bina alleen [illegible] aan het
[illegible] swart velletje vande kop, dit vleeskleur-
de Torre popje waar in de vleugeltjes bij de pootjes
aardig geplaest waaren als ook de hoorentjes
wiert van kleur heel verandert wordende de oog-
jes eerst swart, ende [illegible] de onderste deeltjes der
[illegible] het hooft de gehele pooten en
ook het lijf, bijsonder [illegible] der vleugels na
dat het sijn laaste en bijna [illegible] vliesje af-
getrokken heeft, en reets volkoomen Tor
is nog vleeskleur, dat dan in drie of vier
dagen [illegible] root wort en in het
gemeen in Julij geschiet. de Mannetjes en
wijfjes sijn bina van een gedaente maar dit
is seer ongemeen dat dese Torretjes met het
beweegen van haar schoft of halsje teegen haar
ander of agterdeel een merkelijk geluit maaken
dat ik in weinig Torren gemerkt heb.

Dit diertje bewoont viele plaatsen en mist soo van Koejen als paarden niet alleen als het nog worm is, maar ook volwassen Tor sijnde. in Maijmaant vond ik de sespootige worm sijn popsjen en het Torretje alles bij malkander, ik nam eenige wormen waar van der in weinige daagen door het ontdoen van een dün velletje in nevens afgebeelde popjes veranderden dees popjes wierden inde selve maand door nog een dün velletje uitgedoen sülke ligt gekleürde Torretjes die in vier daagen haar rootagtige hooft en borst swert wiert, neffens haare pootjens. en haare geelgraüwe kockers waar onder haar vleügels gevouden verborgen leggen, root gelijk de onderste afbeeldinge vertoont

Wat aarde om in te planten, met oude Koejemest mengende vond ik dees worm daar in, settende hem in een pot met de mist daar ik hem in gevonden had, dog ik kost van Octbr tot de volgende maij niet merken dat hij wat gegeten had maar de somer door at hij van die mist, want van die groente die ik daar op gesaeit had kost ik niet merken dat hij gegeten had en ik vond veel strontjis soo groot als die der muisen of grooter inde mist die ik in augustus daar uyt smeet, en van hem [illegible] geworden [illegible] was, hij was ook meer als een vierde grooter geworren als hij [illegible] [illegible] ik hem hier voren afschilderen

ik versag hem weer van niuws met mist die ik besaeide met Terwe en andere groente dog bemerkten niet dat hij den tweden winter at of merkelijk veranderden

[illegible] des tweeden somers [illegible] [illegible] een [illegible] dat hier een Kif of Kun Molinaer worden [illegible] hebber een Renoseros Tor genoemt wort,

[illegible] ontdeet hij sig weer van sijn [illegible] [illegible] om in gedaente van voorschreeven popje uytgespannen te blijven leggen krygende van [illegible] dese [illegible] afgebeeld hebbe.

naderhand heb ik dese wormen met [illegible], en van verschillende groote int oud saagsel ande saagmoolens gevonden, waar uyt te gissen is dat deselve eenige jaren [illegible] leeven eer dat se Toren worden. ik heb ook het [illegible] hier nevens afgebeelt [illegible] een [illegible], en de ander [illegible] is.

Dit Diertje wierd ik op de aarde krijgen ik settede het
in een flas met aarde daar ik eenige pier wormpjes waar
hij kroop eensklaps in de aarde en als men hem daar-
uit liet of aanraakte was hij seer bijt en verweer-
agtig, springende met sijn agterlijf om hoog ende sijne
twee groote tippers ende [illegible] [illegible] om te [illegible]
pen of nijpen.
den 20e Julij had hij een groot hol onder de aarde ge-
maakt, waar in hij drie of vier dagen op sijn
rug met de beenen om hoog, stil sonder beweegen lag
doen ontdeet hij sig van sijn bruin worme vel dat-
[illegible] dik was, en vertoonde een [illegible] of [illegible]
blanke Neere pop, hebbende seer kennelijk sijn hooft
met bruine oogen, de hoorens onder de oogen begin-
nemende waaren wonderlijk om de eerste en tweede poot-
[illegible] uitsteekende buiginge geplaatst neffens de nedergeleide
[illegible] der vleugelen waar aan de twe agterste pooten
en agterlijf volgden.
in het begin van Augustus [illegible] hij sig [illegible]
van een [illegible] beestje [illegible] door sijne [illegible]
[illegible] [illegible] en hoorens in dit [illegible] als ik hem
afgeteekent heb, sijnde ligt kaneelkleur nog [illegible]
gen schoon glansig groen op het [illegible] [illegible] schoon-
der als ik met mijne verven afbeelden kan.
ik heb hem met pierwormen [illegible] [illegible] gehouden
die hij met sijne [illegible] en [illegible] beet en kan
met de vier gelede uijtsteekjes in sijnen bek wist te ar=
beiden en helpen.

Dit wreetig Diertie heeft twe groote scharen nijpers of
schaaren om te bijten, hebbe het met een agt stuk in groond
het inde grond onder stoppent, en stelen het in een
glas met aerde, en presenteerde hem verscheiden
dingen soo groente, als dooje wormen en vliegen.
hij arbeiden een gad inde grond, daar hij bij daage
altijt in sat, en vande genoemde dooje vliegen in
trok en van stukken beet en na mijn meeninge
van at dog weinig, maar saage ik hem wel
booven sien kruipen, in het laast van maij wiert
hij dik en bijna sonder eenige beweging, de kop mer=
kelijk voor over kromende, en tot in het begin
van Jüni leggende, borst sijn velletjen ande kop
en rigge open, en door weinig beweegen ontdect
hij sig van gedagte vel dat grof en groot bleef
liggen neffens dit ongemeen maaksel van een
popje dat hij nu geworden was, sijnde eerst wit
als geronnen melk dog hoe langs hoe meer bruin
wordende na een ripe karstanje kleür trekkende
blijvende bina sonder beweginge tot int eerste
van Julij daar aen volgende, doen ontdeet hij sig
van een velletje bina soo dik als een ordinaer gel-
de pop velletje; ik heb hem met open vleugels
geschildert die hij anders, op en in de aerde krüi=
pende, wonderlijk weet in een te vouwen en met
behülp van sijn agterlijf onder de twe kookert=
jes te verbergen gelijk de andere Torren ook meest
alle doen, om dat hij andere beesjes eet hebben se
hem int neerdüits de verslinder genoemt in het
Latijn Staphilinus, ik heb er die in kleür en maak=
sel deese gelijk sijn, dog met twe langagtiger pluisjes
aende staart, dat dit het kennelijk onderscheit
tussen mannetje en wijfje, tweede, souw wel konnen
zijn.

Dit diertje of worm vond ik in een opgesette voogels veeren
die hij veel verdorven had, door sijn afknagen,
ik setten hem met veeren en vellen in een glas daar ik hem
meede voede, hij vervelde twe maal behoudende deselve gedaente
en het afgestroopte huitje kwam mij soo aardig als of het ook,
een beesje was voor, soo dat ik het meede afbeelde.
in Juny de sevende maant van sijne gevangenis vervelde het de
derde reise, maar was doen korter en dikker en sonder veel
beweeging soo dat ik mij inbeelden dat het doen sterven wilde
maar in October daar an volgende, was uijt dit ruige en
korter diertje dit neven geschildert Torretje gekomen, edog het
was int eerste veel bleiker van kleur; maar kreeg deese na
verloop van weinig tijts
of dit nu een inlands of africaens diertje is, dat is mij
tot nog onbekent, om dat het uijt het half verdorven Afri-
caense voogeltje kwam, en ik der nooit sulke meer, maar
wel, veel met weing, onderscheit, van desen, gesien heb

Dese int gemeen dog ten onregte Myren Eiren genaamt worden sy van maaksel en leeven hebben, dat het geen Eiren maar sijn, en ook neten, deese Diertjens dan die ook uyt de Eiren der Myeren gekomen waaren maar door 't voetsel die maar gegeven dat sy maar seer voor- spoedig daarvan na groot geworden sijn, de sommige gen soo groot als myne afbeeldinge andere half soo groot dog na mijn gesigt alle van een maak= sel en van een kleür, besponnen sig onder de aarde daar sy altyd geweest waaren in seekere lange ronde bolletjes soo int laast van May als int begin van Juny en in het eerst van July vond ik enige spinseltjens op, waar in het popje en soo net alle deelen van een Myere vertoonde gelyk hier de afbeeldinge van de groote met vleu- gels, in de diertjes eerst besponnen hoor ik gelyk booven gesegt is, geen merkelijk onderscheit als alleen inde groote vinden, en in haar bespinsel anders ook niet, dog inde popjes leggen de gevleu- gelde, de vleugels meeste als inde lijfjens en kan- petten maar van gebogen neevens de pootjes en hoo- rens, om dat sy soo klein sijn heb ik het grootste soorts popjen maar alleen geschildert, sonder te weeten welke mannetjen of wyfje is sy kwa- men in het laast van July en int eerst van Au- gustus voor den dag, wat ligter bruin eenige gevlúgelde wat kleinder van vleúgels, als sy aan haar daar naa waaren, hier door sijn ik nu geworden soo dat nu groote gevleugelde kleine gevleugelde en ongevleugelde, daar ik inde voor- tyt geen andere als sulke ongevleugelde uit haare wormpjes gevonden had

Dit soort van groene Rupsjens onthoud zig op ap-pelen peeren pruimen en veel meer andere bladen, konnende met orgemene gauwigheid en sterkte een blad tot malkander trekken met wit spinsel en een bekwame woninge maaken om zig te verbergen, uyt het welke ze [illegible] het [illegible] kan als voor uyt, [illegible] agterwaart als of het [illegible], [illegible] voor en agter [illegible], in deeze toegerolde blaadjens ondergaan zy haare veranderinge, eerst een weinig wit spinsel makende ontdoen zy haar daar binnen van het Rupse velletjen en veranderen een licht Kastanjebruin gulde popjen, omtrent in May en Juny, uyt het welke in een week of drie bruinagtige en graauwagtige bonte Uiltjens voortkomen veel in haare kleuren verschillende, gelyk ik [illegible] het [illegible] byzonderen geschilderd heb.

In het [illegible] van Juny kromp uyt een deser gulden popjes een [illegible] die zig [illegible] weinig tyd in een [illegible] verherten, ende [illegible] kwam daar een [illegible] klein vliegjen uyt ende [illegible] bleef het gulde popjen [illegible] was in een [illegible] blaatjen [illegible] maaken uyt een Rups [illegible] die zig [illegible] besponnen na dat van het Rupsje niet meer [illegible] was, [illegible] het [illegible] dit [illegible] zonder dat daar wat van kwam.

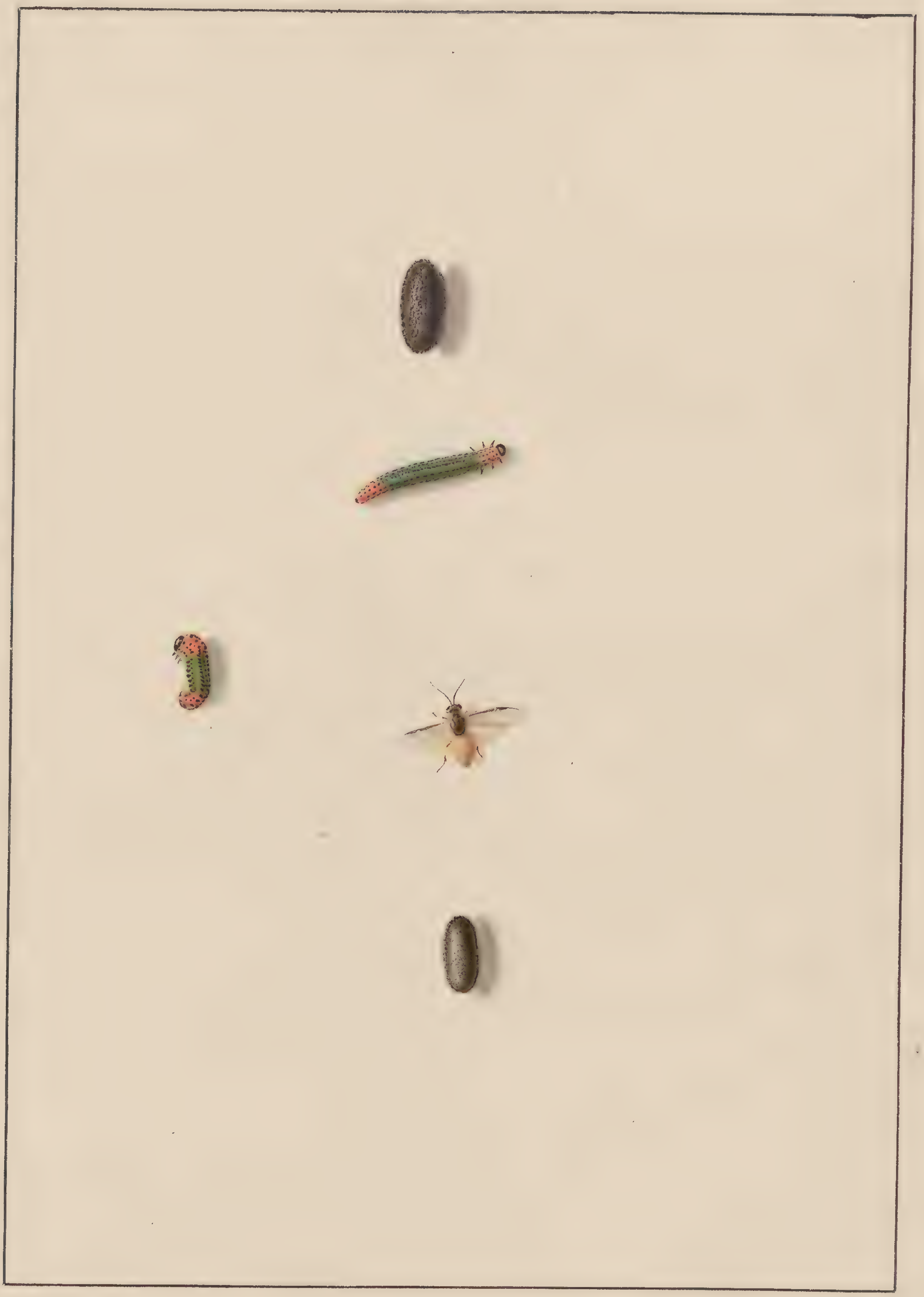

70240